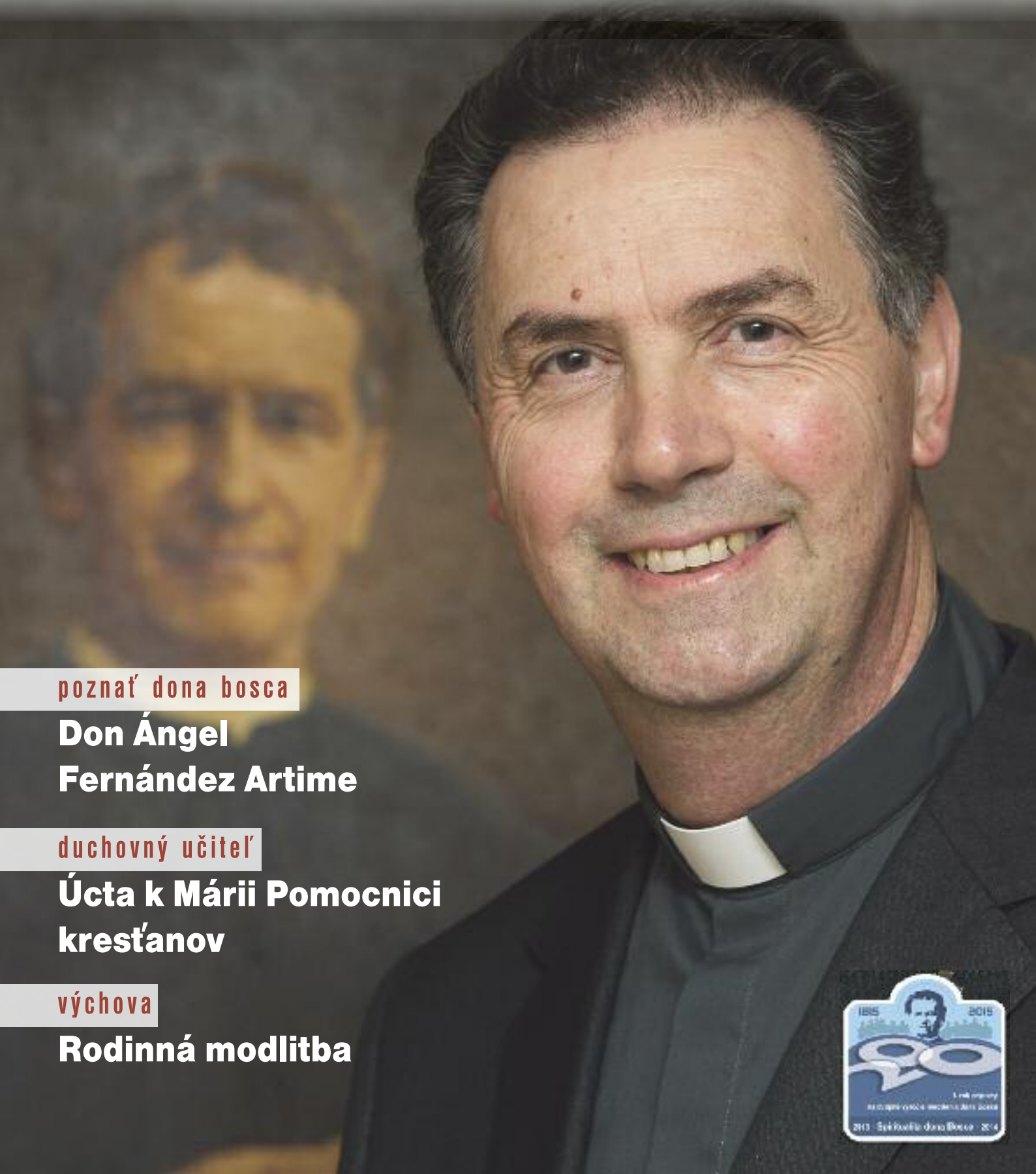


3/2014

máj - jún

saleziani.sk

don bosco dnes



poznať dona bosca

**Don Ángel
Fernández Artime**

duchovný učiteľ

**Úcta k Márii Pomocnici
kresťanov**

výchova

Rodinná modlitba



Don Bosco dnes

Časopis pre saleziánsku rodinu,
priateľov a dobrodincov dona Bosca

3/2014

Ročník 45.

Dátum vydania: máj 2014

Časopis vychádza 6x do roka,
rozširuje sa bezplatne.

Vydavateľ

**Salezijáni don Bosca –
Slovenská provincia**
IČO 00 586 421
vo vydavateľstve Don Bosco

Šéfredaktor

Rastislav Hamráček SDB

Redakčná rada

Viera Antalíková FMA
Barbora Okruhľanská ASC
Martina Homoláková
Zlatko Kubanovič SDB
Zástupkyňa VDB
Michaela Köglerová

Úprava textov

Gabriela Miškovičová

Fotoediting

Terézia Liptáková

Jazykové úpravy

Adriana Reguliová

Grafická úprava a zalomenie,
DTP spracovanie Juraj Martiška

Distribúcia

Ladislav Katona

Tlač

Alfa print s. r. o.

Registrácia MK SR č. EV3448/09
ISSN 1338-4201

Vaše milodary

Finančnú podporu pre prácu
saleziánov môžete poslať:

– zo Slovenska
účt.: 29330062/0200, VS: 430

– zo zahraničia

Bank Name:

Všeobecná úverová banka (VÚB)

Account Name:

Salezijáni don Bosca – Slovenská

provincia, Miletičova 7, Bratislava

Swift code: SUBASKBX

IBAN:

SK360200000000029330062

Poznámka pre príjemcu: 430

Adresa redakcie

Don Bosco dnes

Miletičova 7

821 08 Bratislava

tel.: 02/55 57 22 26

E-mail: dbd@donbosco.sk

Foto obálka: archív ANS

www.saleziani.sk



Salezijáni don Bosca
90 rokov na Slovensku
1924 - 2014

Pohľad na saleziánsky svet - saleziánsky pohľad na svet

- poznať dona bosca
4 Don Ángel Fernández Artime
X. nástupca dona Bosca nám píše

- správy
6 Mladí, Laura, Exallievi,...

- téma
10 Don Bosco a Pomocnica
sa starajú o duchovné povolania

- viera podľa mladých
14 Boh má so mnou určite nejaký plán

- duchovný učiteľ
15 Úcta k Márii Pomocnici kresťanov

- aktualita
16 Generálna kapitula saleziánov -
čakajú nás veľmi pekné roky

- v rytme dona bosca
18 Sen pokračuje v nás

- aktualita
19 Boh, hudba, priatelia - to je Festival Lumen

- saleziánky
20 Chorí ju považovali za svoju matku

- výchova
22 Rodinná modlitba

- výchova
23 Je to len dieťa

- saleziánske misie
24 Stretli sme sa na Sibíri

- história
26 Kňaz, literát a propagátor
miništrantského hnutia

- 90 rokov
28 Príchod saleziánov na Slovensko (3)

- rok sedembolestnej
30 Hriešnici putujú, aby im Matka
pomohla k svätosti

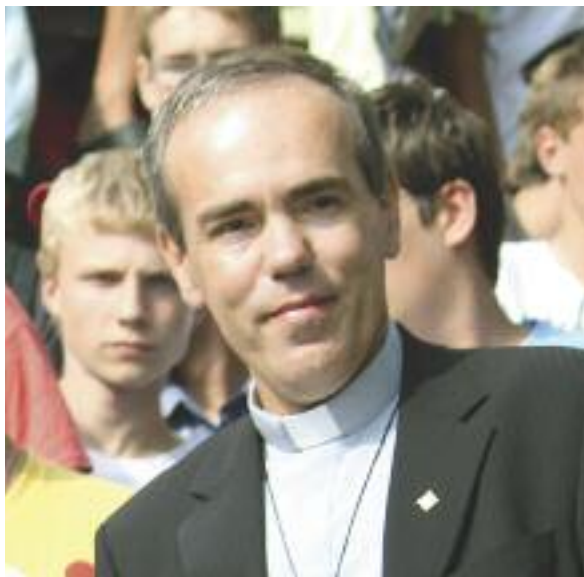
- večerné slovko
31 Slová pre život od Svätého Otca Františka
Poznajme dona Bosca cez večerné slovko



Ďakujem, že som bol svedkom Božích zásahov

Drahí členovia saleziánskej rodiny, milí dobrodinci saleziánskeho diela a priatelia dona Bosca!

„Páči sa mi tvoje remeslo!“ Týmito slovami začal bývalý hlavný predstavený don Pascual Chávez svoje posledné večerné slovo 24. marca 2014 v Ríme. Citoval chlapca, ktorý mu to povedal v roku 2006 v New Yorku. Ďalej don Chávez povedal: „Je to pekné remeslo, krásne remeslo byť nástupcom dona Bosca! (...) Stelesňovať jeho otcovstvo, stelesňovať jeho láskavosť, s akou Boh miluje mladých, mať jeho ďalekosiahly pohľad, snívať a žiť pre realizáciu snov.“



Podobne môžem aj ja na konci svojej šesťročnej služby provinciála potvrdiť, že to boli krásne roky, veľmi obohacujúce a inšpirujúce. Mať možnosť vidieť zblízka, ako sa saleziánske dielo rozvíja, byť svedkom Božích zásahov – to je skúsenosť na celý život. Spoznal som veľmi veľa nových ľudí – spolubratov saleziánov, mladých, členov saleziánskej rodiny, mnohých dobrodincov a priaznivcov dona Bosca na Slovensku. Počul som toľko príbehov a videl veľa podujatí, akcií a aktivít, ktoré sa organizovali s jedinou myšlienkou – svedčiť o Bohu a jeho láske. A hlavne – videl som a spoznal, že don Bosco je na Slovensku stále veľmi aktuálny!

Ďakujem vám za každý prejav podpory a blízkosti v každej chvíli, zvlášť v tých ťažších.

Kormidlo slovenskej provincie preberá 2. júna na ďalších šesť rokov don Jozef Ižold. Som presvedčený, že túto úlohu zvládne a že slovenská provincia má na najbližšie obdobie menovaného takého provinciála, ktorého vo svojom historickom kontexte potrebuje a za voľbou ktorého je Božie riadenie. Prijmime ho, rešpektujme a pomáhajme mu pri jeho službe. Nech sa Božie kráľovstvo ohlasuje a šíri stále! ■

Karol Maník
provinciál



Každý druhý mesiac

**DON BOSCO
U TEBA DOMA**

Časopis *Don Bosco dnes* zasielame bezplatne na požiadanie.

Už od roku 1877 je to dar dona Bosca všetkým priateľom a dobrodincom saleziánskeho diela.

Ďakujeme za každý dar, ktorý nám pomáha rozvíjať dielo záchranu a výchovy mladých doma i v misiách.

Ponúknite časopis svojim blízkym. Rozšírte rodinu dona Bosca.

Za všetkých dobrodincov slúžime každú sobotu svätú omšu a pamätáme na nich v modlitbách.

Kontakt:
Don Bosco dnes
Miletičova 7
821 08 Bratislava
Tel.: 02/55 57 22 26
E-mail: dbd@donbosco.sk

don bosco dnes

Čerpajme z duchovnej skúsenosti dona

Don Ángel Fernández Artime

X. nástupca dona Bosca nám píše

Autor: Ángel Fernández A. | Preklad: A. Berthotyová



Ángel Fernández Artime
nový hlavný predstavený saleziánov
a X. nástupca dona Bosca

„Áno, vždy som si želal byť dobrým saleziánom, ktorý by bol taký, o akom by dnes sníval don Bosco,“ povedal o sebe v prvom interview, ktoré poskytol mladým zo Saleziánskej pápežskej univerzity v Ríme.

Don Ángel (53) sa narodil 21. augusta 1960 v Gozón-Luanco v Španielsku. Prvé sľuby ako salezián zložil 3. septembra 1978 a za kňaza bol vysvätený 4. júla 1987

v meste León. Patril do španielskej provincie so sídlom v meste León. Bol tam delegátom pre pastoračiu mládeže, členom provinciálnej rady a provinciálnym vikárom.

Od roku 2000 bol šesť rokov provinciálom.

V roku 2009 ho menovali za provinciála južnej argentínskej saleziánskej provincie so sídlom v Buenos Aires. Tam spoznal aj kardinála Bergogliu, dnešného pápeža Františka.

Z Argentíny don Ángel pricestoval na generálnu kapitolu, ktorá ho zvolila za X. nástupcu dona Bosca a hlavného predstaveného saleziánov.

Moji drahí bratia a sestry,

srdečne a s láskou vás pozdravujem z Ríma na konci 27. generálnej kapituly Saleziánov dona Bosca. Je to po prvý raz, čo vám píšem ako hlavný predstavený a chcem vám v prvom rade vyjadriť vďačnosť za toľko prejavov blízkosti a priateľstva, ktoré ste mi preukázali v týchto prvých týždňoch mojej služby. Som rád, že s vami môžem počítať, a som si istý, že s Pánovou pomocou prežijeme obdobie veľkého spoločenstva s celou saleziánskou rodinou, aby sme aj naďalej spoločne odpovedali na problémy najchudobnejších mladých ľudí v tejto dobe, takej plnej očakávaní a možností.

Na týchto stránkach nášho časopisu by som tiež rád venoval niekoľko slov uznania pre dona Pascuala Cháveza, ktorý s takým nasadením a veľkorysostou zastával úrad hlavného predstaveného doteraz. Bolo to dvanásť rokov neúnavnej práce, v ktorých nám ukázal tvár dona Bosca a zanechal nám bohaté a žiarivé učenie. Jeho hlboké biblicko-teologické myslenie, jeho stále pozvanie k návratu k donovi Boscovi a povzbudenie celej saleziánskej rodiny vždy zostanú v našej pamäti ako charakteristické črty jeho vedenia našej Spoločnosti. Ďakujeme mu za jeho dobrotu a láskavosť ku všetkým, za jeho pastoračnú lásku a neochvejný optimizmus, ktoré nás jasne spojili s „otcom a učiteľom mladých“. Mnohokrát ďakujeme, milovaný don Pascual, za Vašu bezhraničnú oddanosť poslaniu, ktoré Vám Pán zveril.

Táto 27. generálna kapitula bola udalosťou milosti pre saleziánov a bude, som si istý, aj pre mládež a celú našu saleziánsku rodinu. Oddali sme sa načúvaniu Duča, aby sme mohli jasnejšie vnímať horizont, ku ktorému nás Boh posielal v tejto dobe, a cesty, po ktorých máme kráčať ako kongregácia; a aby sme boli živou súčasťou našej saleziánskej rodiny. V Cirkvi prežívame novú atmosféru a cítime sa súčasťou vzrušujúcich výziev, ktoré pápež František predložil všetkým po-



Pozdravujem čitateľov
časopisu Don Bosco dnes
Ángel Ferrer
Petter Maggiore

Bosca, aby sme kráčali po ceste svätosti

kršteným, osobitne zasväteným osobám. Stretnutie delegátov kapituly so Svätým Ocom rozpálilo oheň v našich srdciach. Pápež nám vyjadril veľkú lásku, ktorú má k synom dona Bosca, a jeho prenikavý odkaz je záväzným impulzom, z ktorého budeme v praxi vychádzať v najbližších rokoch. Keď nás pozdravil podaním ruky, obnovili sme si synovskú oddanosť k Petrovmu nástupcovi, ktorú chcel náš otec pre všetkých saleziánov.

Pápež František nás vskutku pozval, aby sme žili spôsobom jednoduchým a autentickým, jasne evanjeliovým a zviazaným s najchudobnejšími. Pozval nás osloviť najbiednejších, obnoviť naše štruktúry a ísť na existenciálne

**Potrebujeme vás
a žiadame vás,
aby ste boli
po našom boku.**

periférie mládeže nášho sveta. Pre nich, povedal nám František, by sme mali venovať svoju najlepšiu energiu a najlepšie kvalifikovaných ľudí. Ako u dona Bosca, dobrota a láskavosť musia byť v konaní saleziána uprostred mládeže známkou nehy a Božej lásky, ktorá je vyjadrená prednostne k maličkým a najposlednejším.

Hodnotiac, čo nám pápež povedal, a s vnímavosťou na hlas Ducha sme my saleziáni obnovili svoj záväzok k pravdiviejšiemu, autentickiejšiemu a zmysluplnejšiemu evanjelióvemu životu. Chceme byť naozaj mužmi s hlbokou skúsenosťou Boha, schopní životom ohlasovať jeho milosrdnú lásku. Budeme sa aktívne zapájať do komunít, ktoré budú jasne bratské a budú vyjadrovať spoločenstvo v poslaní, ktoré máme spoločné s výchovno-pastoračnou komunitou a ostatnými skupinami

saleziánskej rodiny. Denne si budeme obnovovať svoju štedrú a odovzdanú službu mladým, ktorých nám zveruje Pán, a to najmä tým najbiednejším. Bez prestania budeme hľadať púšte, na ktorých sú biedy mladých najnaliehavejšie, a tým budeme venovať naše najväčšie úsilie.

Spoliehame sa na vás, že nám pomôžete byť vernými tomu, čo sme navrhli. Potrebujeme vás a žiadame vás, aby ste boli po našom boku na obnovujúcej ceste, ktorú sme začali. Bez vás by sme my neboli, opakoval don Pascual mnohokrát počas predchádzajúcich šiestich rokov. Som presvedčený, že je to tak. Don Bosco chcel, aby sme boli obrovským hnutím ľudí, ktorí sú v službe mladým a ľudovým vrstvám. V týchto rokoch musíme ďalej spoločne kráčať vpred, aby sa odkaz nášho otca čoraz viac stával šťastnou skutočnosťou vo všetkých kontextoch saleziánskeho sveta. Charta identity saleziánskej rodiny by nám mala pomôcť ako autentický akčný program, aby sme zastávali svoje miesto v Cirkvi ako duchovné a charizmatické hnutie v úlohe, ktorú nám zanechal don Bosco.

Zakončím niekoľkými slovami osobitne pre mojich milovaných mladých. Nosím vás v srdci. Z celej sily si prajem, aby som vás mohol stretnúť, kráčať po vašom boku, zdieľať túžby, problémy a nádeje s každým z vás. Chceme, aby ste vedeli, že ma máte bezpodmienečne k dispozícii a že vám patrí všetok môj čas a energia. Počítajte so mnou, ako ja počítam s vami. Pro-



sím vás, aby ste mi pomohli žiť, ako žil don Bosco, a so mnou aj všetkým saleziánom v ich povolani, aby sme v týchto rokoch prispievali k šíreniu jeho myšlienky a ponuky v mene Pána Ježiša všetkým mladým na svete. Rovnako živé je toto moje pranie pre celú milovanú saleziánsku rodinu.

S láskou vás všetkých objímam, prosím Boha o jeho požehnanie pre každého z vás a vaše rodiny. Vkladám do rúk Panny Márii Pomocnice a do vašich modlitieb službu, ktorá mi bola zverená.

*S láskou
don Ángel Fernández Artime
hlavný predstavený ■*

SLOVENSKO**Rómovia v Bardejove nacvičili už tretiu divadelnú hru**

Bakithan je rómsky divadelný súbor, ktorý na sídlisku Poštárka v Bardejove pôsobí štvrtý rok. Vo svojom repertoári má už tri predstavenia – Šťastný kováč, Kham a Mitha a najnovšiu divadelnú hru – komédiu Čistý ako ľalia. Príbeh hovorí o dvoch mladých ľuďoch, ktorí majú svoje ciele i svoje kríže. „Nejde až tak o hľadanie individuálneho sveta, ale, naopak, o postupný zápas o spoločnosť. O spoločnosť samotnú, v ktorej musia žiť a v ktorej to nejde bez určitých kompromisov. O spoločnosť medzi nimi samotnými a ľuďmi, ktorých stretávajú na tejto ceste. A nakoniec o zadefinovanie si seba samých, na ktorej strane barikády – dobra či zla – chcú stáť,“ vraví salezián Marián Drahoš, režisér a scenárista. Po úspešnej premiére, ktorá sa konala 30. marca 2014, svoju inscenáciu predvedú aj v Martine, v Muránskej Dlhej Lúke, v Dubnici a tiež v Bratislave. *mm*

EXALLIEVI**Stretnutie bývalých oratoriánov**

Na sviatok dona Bosca sa uskutočnilo v Bratislave-Trnávke, v Kostole sv. Jána Bosca, plánované stretnutie bývalých oratoriánov a chovancov (exallievov seniorov). Po spoločnej modlitbe bolestného ruženca nasledovala svätá omša, ktorú celebroidal delegát pre exallievov don Ivan Žitňanský SDB. Stretnutie potom pokračovalo neformálnym posedením v rodinnom duchu v priestoroch miestneho strediska. Nechýbal tradičný guláš a výnimočné špeciality dvoch dobrodincov. *jrk*

**MLADÍ****Mediálna škola má ďalších absolventov**

Posledný marcový víkend sa pre absolventov Mediálnej školy, ktorú zastrešuje Laura, združenie mladých, konal posledný mediálny kurz zameraný na filmovú tvorbu pod názvom „Dávam“. Mária Timková, účastníčka kurzov, si atmosféru pochvalovala: „Ani som nespívala o tom, že to bude také bombastické. Super program, otvorili sa mi nové dvere do poznania médií a ich pozadia aj tvorby.“ Po teoretickom úvode a praktickej časti – tvorbe krátko filmov ich čakala slávnostná promócia, ktorá zahŕňala premiéru natočených filmov a odovzdávanie certifikátov o ukončení štúdia. „Absolventi Mediálnej školy získali základy mediálnej tvorby. Ako tvorcovia tak vedia prostredníctvom médií vyjadriť svoje hodnoty a názory a dokážu analyzovať a kriticky zhodnotiť mediálne obsahy. Veríme, že získané zručnosti a vedomosti prinesú aj do svojich stredísk a budú ich odovzdávať ďalej,“ dodala manažérka projektu Monika Čižmárová. *mm*

**LAURA****Facebookový projekt Za ruky povzbudzuje mladých**

Na sviatok sv. Valentína bol spustený facebookový projekt s názvom Za ruky, ktorého iniciátormi sú Laura, združenie mladých, a eRko – Hnutie kresťanských spoločenstiev detí. Projekt spočíva v povzbudzovaní mladých citámi svätých, ktoré sa spolu s ilustračnými fotografiami objavujú na stránke štyrikrát do týždňa. „Autormi fotografií sú mladí ľudia. Práve vďaka ich tvorbe môže projekt prepojiť silu obrazu a slova, a prinášať tak mladým jednoduché a zároveň silné posolstvá,“ vysvetľuje Júlia Čižmárová, spoluniciátorka projektu. Po mesiaci fungovania nadobudla stránka viac ako 1 000 fanúšikov. Spolupráca eRka a združenia Laura vychádza z potreby mladých zorientovať sa na ceste ku kresťanskej zrelosti v oblasti vzťahov, ľudskej lásky a sexuality. Autori pritom čerpajú z tradície Cirkvi a z hrdinských životov cnostných ľudí, ako sú Matka Terézia, Ján Pavol II., Katarína Sienská, Jason Evert a mnohí ďalší. *in*



DOMKA

Valné zhromaždenie Domky bolo o práci i stretnutiach

Tretí marcový víkend sa v Tajove pri Banskej Bystrici stretli zástupcovia stredísk Domky, členovia orgánov združenia a štatutári festivalu Lumen na valnom zhromaždení. Počas stretnutia sa vyše 80 účastníkov oboznámilo s činnosťou a hospodárením Domky za predchádzajúci rok. „Tohtoročné valné zhromaždenie mi vytvorilo priestor na zamyslenie sa nad naším strediskom ako nad časťou celoslovenskej organizácie. Bol to víkend strávený v príjemnej atmosfére, počas ktorého som spoznala veľa nových ľudí a zahrala som sa plno zaujímavých hier,“



hovorí účastníčka Barbora Kubalová. Dôležitou súčasťou programu bolo aj predstavenie a schvaľovanie rozpočtu na rok 2014 a informovanie o plánoch a akciách najbližšieho obdobia. Valné zhromaždenie je najvyšším orgánom Domky. Tvoria ho zástupcovia stredísk a zasadá spravidla raz ročne. Volí členov predsedníctva, kontrolnej komisie a rozhoduje o dôležitých otázkach smerovania organizácie. *in*

MISIE

Sestra Kamila odchádza slúžiť na misie

Po takmer jeden a pol mesačnom pobyte na Slovensku, spojenom s vybavovaním potrebnej dokumentácie a zdravotných náležitostí, odchádza misionárka sr. Kamila Seidlová cez Rím do miesta svojho misijného určenia – do Paraguaja. Prvý rok bude pôsobiť v hlavnom meste krajiny v Asuncióne, kde sa bude pripravovať na misiu do Chaca Paraguaj medzi domorodých obyvateľov. Na bratislavskom letisku sa s ňou rozlúčila provinciálna predstavená sr. Jana Kurkinová spolu s niektorými sestrami z provinciálnej rady a komunity provinciálneho domu.



„Ísť žiť život s ľuďmi, ku ktorým ma Boh posielal, je od neho nové pozvanie, ktoré som vnímala veľmi silno. Žiť svoju vieru a kresťanstvo medzi nimi tak, aby aj oni zatúžili žiť život s Bohom, byť znakom Božej lásky,“ podelila sa s pocitmi nová misionárka. Pokračuje: „Pre mňa byť misionárom znamená žiť v prvom rade veľmi silno, intenzívne vzťah s Bohom. On sám potom ukáže kde a ako.“ Celú saleziánsku rodinu prosí o sprevádzanie modlitbami, ktoré, ako dodáva, ju držia nad vodou. *jm*

ŠPORT

Zlato z KAMY si domov odniesli Bratislavčania

Vyše 200 mladých chlapcov sa v posledný marcový víkend zúčastnilo na finále celoslovenského futbalového turnaja KAMA. Do Banskej Bystrice zavítali tímy z viacerých slovenských saleziánskych stredísk. O víťazný pohár počas víkendu hrali v dvoch vekových kategóriách mužstvá z Bratislavy-Trnávky, Miletičovej aj z Mamateyovej, Námestova, Trnavy, Humenného, Dolného Kubína, Michaloviec, Bardejova, Ostrovian, Prešova, Košíc či Žiliny. Tohto roku sa na KAME najviac darilo chlapcom z Bratislavy. Tím z tamojšej Trnávky vyhral kategóriu mladších a družstvo z Miletičky obsadilo prvú priečku v kategórii starších chlapcov. Druhý schodík na stupni víťazov v oboch kategóriách obsadili chlapci z Námestova a odmenu za tretie miesto si odniesli v kategórii mladších Trnavčania, v kategórii starších chalani z Mamateyovej. Hlavné motto turnaja „Daj viac“ potvrdili aj slová vyhláseného najlepšieho hráča v kategórii starších – Jana: „Nejde o to, že som dostal cenu za najlepšieho hráča, ale o to, čo som spravil pre tím.“ *jm*



SLOVENSKO**Dubničania s úctou spomínajú na svojho kňaza**

Farnosť v Dubnici nad Váhom si v máji 2014 pripomenie neožité sté narodeniny dona Jozefa Čakánka SDB. Bol prvým saleziánom, ktorý spravoval farnosť a veľkou mierou sa podieľal na vybudovaní cirkevných objektov. Don Čakánek prišiel do Dubnice nad Váhom v októbri 1969 a pôsobil tam 16 rokov.

Narodil sa 12. mája 1914 v Kotešovej, v roku 1931 vstúpil k saleziánom v Šaštíne. Teológiu študoval v Taliansku a za kňaza bol vysvätený 6. januára 1945 v Bratislave.

V Dubnici dal vymaľovať kostol zvonku i zvnútra, vymeniť podlahu, zhotoviť nové lavice a v kostole zaviedol ústredné kúrenie. Zbúral starú faru a postavil novú, zrekonštruoval kostolík na kalvárii i kaplnky krížovej cesty. Aktívne pomáhal aj pri výstavbe Domu smútku.

Intenzívne sa venoval mládeži. Za jeho pôsobenia tam vyrástli viaceré kňazské povolania – Jozef Dvorský SDB, Juraj Drobný, František Kohút SDB, Andrej Porubčin SDB a Peter Brodek. Na fare pomáhala donovi Čakánkovi saleziánka Mária Černá, ktorá sa venovala domácnosti a tiež výchove mladých sestier FMA. Tie prichádzali do Dubnice tajne z rôznych regiónov Slovenska.

Na pohrebe dona Čakánka o ňom salezián Bernardín Šipkovský povedal: „Don Jozef Čakánek celý život pracoval neúnavne, aktívne a zodpovedne. Bol to verný Boží služobník. Pracoval aj vtedy, keď už nemusel.“

Don Čakánek zomrel unavený, vyčerpaný a zodratý 31. augusta 1985 vo veku 71 rokov. Pochovaný je na cintoríne v Dubnici nad Váhom.

Štefan Antalík

**Mária Futejová FMA**

* 12. 2. 1979 – † 10. 4. 2014

Sestra Majka sa narodila v Prešove 12. februára 1979. Bola najmladšou zo štyroch detí. Saleziánska charizma si ju získala cez saleziánov v Prešove a cez stredisko Laura. Študovala na Strednej priemyselnej škole a neskôr na Prešovskej univerzite, učiteľstvo pre prvý stupeň ZŠ. Mala veľký pedagogický talent. Počas strednej i vysokej školy bola výbornou animátorkou. Priťahovali ju tiež hory, turistika a šport. Mala rada dobrodružstvo, ale aj samotu v prírode.

V septembri 2002 začala formáciu v Inštitúte dcér Márie Pomocnice. V auguste 2006 zložila prvé rehoľné sľuby v Šamoríne. Tri roky pôsobila v Dolnom Kubíne, ďalšie tri v Šamoríne a od roku 2012 žila a pracovala v Nitre. Svojou prítomnosťou v komunite neupútavala pozornosť, ale bola radšej v úzadí. Veľa toho nenahovorila, ale to, čo povedala, stálo za to. Mala dobré srdce, vedela vycítiť potreby sestier, no niekedy bola plachá. Prechá-



dzala cestou vnútorného očistenia. Večné sľuby zložila 1. septembra 2013 v Nitre.

Majka túžila ísť na misie, preto v roku 2012 ochotne súhlasila s návrhom pracovať v rómskej osade Orechov dvor pri Nitre. Tu začala učiť rómske deti v nultom ročníku, a to tak úspešne, že deti boli výborne pripravené integrovať sa do základnej školy, čo ocenili školské i cirkevné authority.

Pán ju však nečakane povolal uprostred intenzívnej práce. Bola verná tomu, čo už v roku 2010 vyjadrila v žiadosti o obnovu rehoľných sľubov: „Túžim dať Bohu odpoveď lásky so všetkým, čo si táto odpoveď bude žiadať v mojom živote, aby Pán cítil – a to aj cez sestry a mladých –, že je milovaný, s mojím obnoveným vedomím ísť až na kríž.“ Nečakanú chorobu znášala s hlbokou vierou. Nesťažovala sa a ani nenariekala nad svojou situáciou. Životom i smrťou dosvedčila to, čo vyjadrila v žiadosti o zloženie večných sľubov: „Vo svojom živote som mala milosť poznať a zakúsiť, že som milovaná, že Pán bol a je prítomný v mojom živote. Táto skúsenosť lásky je mojou najväčšou skúsenosťou a dala mi nový život.“ V liste na rozlúčku zanechala tieto slová: „Čakám Vás v nebi. Píšem s takou istotou. Je to istota o veľkosti Božej lásky a milosrdenstva.“ Pán si ju pozval k plnosti nového života 10. apríla 2014 v skorých ranných hodinách.

sr. Viera Antalíková FMA

Augustín Vrecko SDB

* 12. 7. 1934 – † 10. 3. 2014

Don Augustín Vrecko sa narodil 12. júla 1934 v obci Nevidzany blízko Prievidze. Ako 18-ročný odišiel ilegálne do povojnového Nemecka, kde ho situácia donútila narukovať do americkej armády. Neskôr požiadal o emigráciu do Belgicka. Tam stretol saleziánov, rozhodol sa vstúpiť medzi nich a stať sa kňazom. Teológiu študoval v Lyone a za kňaza bol vysvätený 29. júna 1968. Najprv pôsobil v pastorácii v Belgicku, mal skúsenosť aj s kňazskou prácou medzi robotníkmi v továrni. V roku 1975 odišiel pracovať ako misionár medzi chudobných na Haiti.

V zapadnutej dedinke Bois de Lorence, asi 140 km od hlavného mesta, kam nevedli žiadne cesty, kde neboli školy ani pitná voda, ľudia nepoznali zeleninu a báli sa miestnych šamanov, pôsobil don Augustín dvadsať rokov. Spolu s dobrovoľníkmi tam postavil základnú školu a vyškolil učiteľov spomedzi domorodcov. V dedinke postavil aj kostol, viac-menej svojpomocne s miestnymi obyvateľmi aj 50 kilometrov ciest a prívod pitnej vody.

V roku 1996 dostal otravu krvi. Prežil, hoci následky mu ostali. Na istý čas ostal v Belgicku, kde sa okrem iného venoval aj pastorácii a pomoci mladým Slovákom. V Bruseli pomáhal zakladať slovenskú misiu, aby veriaci Slováci, ktorí prichádzali pracovať najmä do inštitúcií Európskej únie, mohli rozvíjať aj svoj duchovný život.



V roku 2007 sa vrátil na Haiti a začal pracovať s dobrovoľníkmi na novom mieste, v dedinke L'Agumith, ktorá leží asi hodinu cesty pešo od jeho predchádzajúcej misie.

V októbri 2013 sa poslednýkrát vrátil z Haiti do Belgicka, kde podstúpil vážny lekársky zákrok. Mesiac po hospitalizácii znova odletel na Haiti. Tam sa mu zdravotný stav zhoršil natoľko, že ho začiatkom marca znova hospitalizovali v americkej nemocnici.

Obetavý život dona Vrecka pre chudobných Haiťanov pekne opisujú aj jeho vlastné slová: „Keby sme žili skutočne podľa evanjelia, nebolo by toľko nespravodlivosti: tri štvrtiny ľudstva hladujú a tá jedna štvrtina si robí starosti s chudnutím. Toto nie je vôľa Božia. Musíme sa odvážiť zmeniť to.“

Don Augustín Vrecko zomrel zaopatrený sviatosťami v pondelok 10. marca 2014. Pochovaný si želal byť medzi svojimi Haiťanmi.



Don Bosco a Pomocnica

sa starajú o duchovné povolania

Autor: rhsdb | Foto: archív redakcie

Medzi hlavné ciele Saleziánskej spoločnosti a rodiny patrí starosť o duchovné povolania. „Keďže je mnoho vážnych nebezpečenstiev, ktorým čelia mladí aspiranti na klerický stav, najväčšou starosťou tejto spoločnosti bude zveľaďovať nábožnosť tých, ktorí preukážu osobitnú schopnosť pre štúdium a budú chválení pre dobré mravy.“ Takto sa píše v piatom bode prvej hlavy Saleziánskych stanov z roku 1875.

Týmito slovami dáva don Bosco v stanovách svojim synom saleziánom za úlohu to, čomu sa on sám venoval od začiatku svojho diela. Od otvorenia oratória v roku 1841 je don Bosco citlivý na známky kňazských povolaní, ktoré objavuje aj v chudobných chlapcoch, čo prichádzajú na katechizmus. Táto jeho kňazská starosť o „robotníkov Pánovej vinice“ sa ukáže nielen ako veľmi plodná pre Turínsku arcidiecézu, do ktorej patril, ale aj ako Boží dar – charizma – pre neho a pre jeho nasledovníkov.



Do posledného dychu

Po prvých troch rokoch svojej širšej činnosti s chlapcami píše v roku 1946 don Bosco v liste Bensovi Cavourovovi, zástupcovi mestskej správy a riaditeľovi polície Turína: „Za tri roky sa viac ako dvadsiati rozhodli pre rehoľný život, šiesti študujú latinčinu, aby sa mohli stať diecéznymi kňazmi“.

Dominik Savio, ktorý zomiera roku 1857, po troch rokoch života v oratóriu dona Bosca, je azda najjasším príkladom toho, ako otec mladých viedol chlapcov, v ktorých videl zárodok pre duchovné povolanie. Samotná Saleziánska spoločnosť vzniká v roku 1859 vďaka tejto starostlivosti a pozývaniu mladých k duchovnému povolaniu. V roku 1875 Svätá stolica schvaľuje Stanovy Saleziánskej spoločnosti a v nich aj výchovu mladého kléru ako jednu z hlavných úloh.

Starosťou dona Bosca však nie sú počty, jemu vždy šlo o spásu duše. Večer na sviatok svätého Jozefa v roku 1876 takto hovorí svojim klerikom, študentom a chlapcom v oratóriu:

„To, čo chcem, na čom nástojím a budem nástojíť, pokiaľ budem mať dych a hlas, je, aby sa ten, kto pôjde za bohoslovca, stal svätým bohoslovcom; aby sa ten, kto sa chce stať kňazom, stal svätým kňazom; aby sa ten, kto vstúpi do duchovného stavu, nemiešal do pozemských záležitostí, ale chcel zachraňovať iba duše.“

Napokon, don Bosco nástojí na vernosti tejto úlohe, aj keď ide o jeho misionárov v ďalekej Južnej Amerike. „Akákoľvek starostlivosť, námaha či výdavky nikdy nie sú až také veľké, aby sa ich neoplatilo investovať do povolania. Vždy sa to oplatí!“ napísal 24. septembra 1885 v liste donovi Pitrovi Allavenovi, direktorovi jedného saleziánskeho diela v Uruguaji.



Na fotografii z roku 1861 chcel don Bosco zobraziť jednu z dôležitých vecí v oratóriu: svätú spoveď ako prostriedok rastu vo svätosti. Na kľačadle sa spovedá chlapec Paolo Albera, neskorší druhý nástupca dona Bosca.

Akakoľvek starostlivosť, námaha či výdavky nikdy nie sú až také veľké, aby sa ich neoplatilo investovať do povolania.

Osobný prístup

Dbanie dona Bosca o povolania nachádza veľký priestor aj v jeho mnohých listoch. Píše o tejto téme osobne, dáva rady, uisťuje o modlitbe... Ale tiež povzbudzuje farárov či rodičov chlapcov, referuje o situácii biskupom, ba aj prosí o podporu dobrodincov. A koná: predstavuje duchovné povolanie, hovorí o ňom pri kázňach, má čas počúvať, keď chlapci sami chcú o tom hovoriť. Jeden príklad za všetky. Pred koncom školského roka, v júni

1878, na jednom večernom slovku v oratóriu hovorí: „Počas týchto liturgických sviatkov alebo tých, ktoré sú teraz ešte pred nami (...), vás čaká jedna dôležitá vec – rozhodnúť sa o svojom povolaní. Niektorí ste o ňom už dlho uvažovali, čakali ste týždeň čo týždeň, deň čo deň, aby ste mohli urobiť definitívne rozhodnutie. Ako každý rok, aj teraz som si vyhradil čas pre tých, ktorí by chceli so mnou hovoriť o tejto záležitosti.“

Mária Pomocnica pre povolania

V roku 1876 zakladá don Bosco osobitný projekt pre chlapcov vo vyššom veku, od 16 do 30 rokov, ktorí chcú vstúpiť do duchovného stavu. Poprosí o osobitné požehnanie pápeža Pia IX. a projekt nazve Dielo Márie Pomocnice. V programe projektu píše, že pri

ukončení štúdia má mladík slobodu v rozhodnutí, či sa stane rehoľníkom, misionárom, alebo diecéznym kňazom. Don Bosco rozposiela program ako vytlačенú brožúrku aj s textom požehnania pápeža a zoznamom udeľených milostí pre tých, ktorí budú podporovateľmi tohto diela.

Don Bosco stále odporúča mladým modliť sa k Panne Márii za spoznanie svojho povolania. Predstavuje ju a ponúka ako bezpečnú vodkyňu na ceste duchovného povolania. A aby ešte viac zvýraznil, ako je práve Panna Mária Pomocnica tá, ktorá chráni a vedie saleziánske dielo, rozhodne sa nazvať sestry saleziánky, ženskú kongregáciu, ktorú zakladá spolu s Máriou Mazzarellovou, Dcéry Márie Pomocnice. ■

Modlitba svätého Jána Bosca k Márii Pomocnici kresťanov

Mária, Panna mocná, veľká a slávna opora Cirkvi, hrozná ako vojsko zoradené do boja. Ty sama vyvraciaš všetky bludy sveta. Ochráň nás pred nepriateľom v našich úzkostiach, zápasoch a ťažkostiach a v hodine našej smrti nás prijmi do večnej radosti. Amen.



Moja dcéra saleziánka

Keď nám naša Maťa povedala o svojom rozhodnutí stať sa rehoľnou sestrou, bol som trocha zaskočený. Zároveň ma to potešilo, a veru, vyhrkla mi aj slza radosti. Pochopil som, že moje malé dievčatko vyrástlo a teraz stojí pred veľkým rozhodnutím.

Chcel som jej byť nablízku ako vtedy, keď robila svoje prvé krôčiky. Preto sme ju spolu s manželkou odovzdali do



iných rúk s istotou, že v nich je určite v bezpečí. Boli to Božie ruky a ruky Panny Márie. Ony nech ju sprevádzajú na ceste rozhodovania, lebo sme vnímali, že tak ako manželstvo, aj povolanie patrí jedine Bohu je vážnym a zodpovedným rozhodnutím.

Mati sme nechávali slobodu vybrať si to, čo chce od nej Boh, a sprevádzame ju modlitbou. Pre nás i pre celú našu rodinu je to veľké obohatenie a milosť, že môžeme darovať Bohu našu dcéru, aby mohla žiť pre neho a privádzať mladých k nemu. Je to veľký a nezaslúžený dar a v takejto podobe už druhý. Prvým bol náš syn Jozef, salezián kňaz. Pán Boh mal pre nás pripravené aj toto ďalšie prekvapenie a sme mu za to nesmierne vďační. Tešíme sa, že môžeme spolu s našimi deťmi patriť do veľkej saleziánskej rodiny.

otec saleziánky Martiny Markovej FMA

Môj syn salezián

Keď si tak spomínam na Jankovu cestu k rehoľnému životu, bolo to jedno veľké, ale milé prekvapenie. Vedeli sme, že inklinuje k saleziánom, veď u nich a s nimi trávil väčšinu voľného času. Nám sa zdalo, že si stále chodí po výletoch, ale potom nám povedal: „Mami, oci, teraz budem doma ešte viac chýbať, rozhodol som sa vstúpiť do rehole saleziánov. Neboli to iba výlety, keď som nebol doma. Ja som už vtedy podstupoval formáciu, len som vám o tom nemohol povedať.“ Vtedy som pocítila obrovskú radosť a milosť, že Pán zhliadol na našu rodinu a hodlá ju tým, že nám „berie syna“, rozšíriť o celú saleziánsku rodinu. Manžel, Jankov otec, cítil, že ho to tam ťahá, a obetoval svoje modlitby práve na ten úmysel, akoby chcel obetovať svojho syna ako Abrahám. A keď nám Janko povedal o svojom rozhodnutí, tváрили sme sa prekvapene, no vedeli sme, že to len Pán vyslyšal naše modlitby za neho, ktoré sa potom ešte viac zintenzívnili. Pre nás, a teraz hovorím aj za manžela, brata aj sestru, to nebola ťažká chvíľa, ale hádam najkrajšia a najšťastnejšia. Odvtedy sa celá rodina zomkla v modlitbách za Jankovu cestu. Podporovali sme ho a sprevádzali od noviciátu po všetkých „štáciách“ na Slovensku aj v Taliansku, okrem Azerbajdžanu. To bolo hádam naše najväčšie cestovanie a spoznávanie miest, kde Janko postupne pôsobil. Druhý syn Michal pod vplyvom Janka zložil prísľuby ako salezián spolupracovník.“

mama saleziána Jána Krupu SDB

Obetujte deviatnik k Márii Pomocnici za duchovné povolania

V tomto roku bude Cirkev v máji sláviť nedeľu Dobrého Pastiera ako deň modlitieb za duchovné povolania. Saleziánska rodina si 24. mája opäť pripomenie sviatok Panny Márie Pomocnice. Pozývame vás preto venovať tento rok deviatnik pred sviatkom Pomocnice práve na úmysel za nové duchovné povolania.

Prvý deň deviatnika je štvrtok 15. mája, posledný piatok 23. mája.

Jednoduchý deviatnik si môžete vykonať nasledovne:

- trikrát Zdravas' Mária,
- modlitba k Pomocnici kresťanov,
- podľa možnosti účasť na svätej omši a svätom prijímaní,
- viac ráz cez deň vzývať Panu Máriu zvolaním: „Mária Pomocnica kresťanov, oroduj za nás!“



Modlitba k Pomocnici kresťanov

Preblahoslavená Panna Mária, Pomocnica kresťanov, ktorá si prostredníctvom svätého Jána Bosca vykonala a ešte i teraz konáš toľké zázraky, zhliadni na mňa biedneho hriešnika svojou materinskou láskou a vypros mi pre jeho zásluhy milosť, o ktorú ťa prosím... Amen.



Ako u saleziánok vyrástla dobrovoľníčka dona Bosca

Moje prvé kroky vo viere sprevádzala sestra FMA. Obdivovala som jej zanietenosť pre dobro duší, najmä mladých. Pri nej som sa naučila, že ak chcem dať svojmu životu hlbší zmysel, musím si vytvoriť priestor pre modlitbu a každodennú svätú omšu. Povolanie k Dobrovoľníckam dona Bosca (VDB) dozrievalo vo mne postupne. Najskôr vo formácii u sestier FMA, kde som si osvojila dva z troch základných prvkov povolania VDB: saleziánskosť a zasvätenie. Neskôr, keď som spoznala, že rehoľňa nie je miesto, ktoré mi Pán pripravil, objavila som tretí prvok povolania VDB – sekulárnosť, t. j. ostať naplno vo svete, pričom nebyť zo sveta, ale byť pre svet.

GPS – ako navigácia pre povolanie

Pred tromi rokmi sme ako komunita noviciátu vnímali, že dievčatám, ktoré začínajú viac rozmyšľať o zmysle svojho života, rozhodujú sa, čo ďalej, dávajú si otázky o Božom pláne v ich živote, chceme intenzívnejšie podať pomocnú ruku. Rozbehli sme projekt o rozlišovaní povolania s prilihavým názvom GPS. Kurz má formu víkendových stretnutí na jar a na jeseň v rodinnej atmosfére a prostredí, kde sa dievčatá môžu cítiť slobodne a otvorene.

Cieľom kurzov je spoločne vytvoriť priestor pre účinnejšie načúvanie svojmu srdcu, a tak napomôcť na ceste rozlišovania a sprevádzania akéhokoľvek povolania. Snažíme sa posilniť všetky rozmery, ktoré hýbu mladou ženou, a venovať sa rôznym témam. GPS je teda otvorené a flexibilné, rozpracované na tri roky. Kto chce, môže v stretnutiach pokračovať, kto nie, môže prísť aj jednorázovo.

Pri plánovaní prvého kurzu sme sa ako tím zložený z dvoch sestier a novíciek spoločne zhodli, že sa budeme intenzívne za GPS modliť. Každý štvrtok sme spoločne išli na adoráciu. Blížil sa koniec prihlasovania a dievčat, ktoré sa chceli zúčastniť, bolo tak pomenej. Na poslednú chvíľu sa ešte niektoré odhlásili, a tak sme zvažovali – ísť či to zrušiť? Padla voľba. Ideme. Veď sa začína v malom. Počas víkendu sa vytvorila veľmi pekná a hlboká atmosféra. Pri poďakovaní dievčatá vyjadrili niečo prekvapivé: že to nevedia opísať, ale vnímajú, že je to akosi celé premodlené.

Gabika Baňasová FMA

Hrebeňovka o povolaní – HOP-ka

Každý rok v lete pripravujú saleziáni z popradskej komunity saleziánskeho noviciátu turistiku pre chlapcov, ktorá je však zameraná na uvažovanie o povolaní. Jeden z účastníkov minulého ročníka o nej píše takto:

V dňoch 30. júna až 5. júla 2013 sa uskutočnila už tradičná hrebeňovka o povolaní. Heslom tej tohtoročnej bol výrok svätého Cyrila: „... s radosťou pôjdem do tej krajiny.“ Takto odpovedal na výzvu cisára Michala III., aby šiel so svojím bratom Metodom na Veľkú Moravu a našim predkom zvestovali vieru v Ježiša Krista v rodnej reči.

Akcia sa začala v nedeľu večer na Kvetnici svätou omšou a po nej večernou opekačkou. Spali sme v stanoch. Druhý deň ráno sme mali opäť svätú omšu a modlitbu a po raňajkách sme sa vydali cez Kozie chrbyty (malé pohorie medzi Vysokými a Nízkymi Tatrami) na pochod. Počasie nám prišlo po celý čas, teploty boli primerané, a tak sa kráčalo veľmi dobre. Na Kozom kameni, ktorý je najvyšším vrchom tohto pohoria, sme sa zastavili a mali sme prednášku na tému Ako Boh povoláva. Potom sme zišli na chatu,



kde sme prenocovali. V utorok bola etapa najľahšia. Na chate Deščanky sme mali druhú tému Dôležitosť sprevádzania pri povolaní. Podvečer mali niektorí pozornejší možnosť zazrieť na protihlhom kopci vo veľkej vzdialenosti medvede – podľa všetkého samicu s mladým. V stredu nás čakal najťažší úsek – výstup na Kráľovu hoľu. Napriek náročnosti sme tam vystúpili veľmi rýchlo, ani nie za dve hodiny. Hore sa nám naskytol pekný výhľad na všetky strany. Vychutnávali sme si ho plnými dúškami. Po hrebeni sme potom zišli do závetria a mali sme poslednú prednášku Odpoveď na povolanie. Do večera sme potom doputovali až na chatu Teplička. Štvrtok bol pracovným dňom. Rozdelili sme sa na dve skupiny. Jedna ostala na chate chystať drevo a druhá sa pobrala do horárne v susednej doline pomôcť miestnemu horárovi. Večer sme mali svätú omšu a po večeri sme sa zabávali pri hrách a rozhovoroch. Piatok bol záverečným dňom HOP-ky, čakal nás pochod do Liptovskej Tepličky. V miestnom kostole sme mali záverečnú svätú omšu. Symbolicky sme počas nej počuli čítanie, v ktorom Ježiš vyzval svojich učeníkov, aby šli a učili národy, s uistením, že ostáva s nimi.

Marián Harčar

Boh má so mnou určite nejaký plán

Spracoval: Michal Peciar | Foto: František Valíček

Vyrastám v mnohopočetnej rodinke na okraji Trnavy. Mojim rodičom Márii a Mariánovi som sa narodil ako posledný zo siedmich detí, a preto ma často nazývali rozmazaným Cecom, ktorý sa vždy držal maminej sukne. Keď moji rodičia spolu ešte len chodili, často sa utiekali k Panne Márii, modlievali sa a prosili o ochranu pre ich vzťah.

Ocino požiadal o ruku moju mamu práve pod obrazom Panny Márie Trnavskej a tam sa rozhodli aj celé svoje manželstvo odovzdať do jej rúk a otvoriť svoje srdcia, ale i dvere u nás doma pre druhých. Čas plynul, deti

diny. Prvý februárový deň roku 1991 musel otec robiť na obed dukátové buchtičky, lebo to bolo jediné, čo vedel uvariť, a moja mamina porodila posledné dieťa – ďalšieho chlapca na M – Mňa.

Narodil som sa s nie úplne funkčným hrubým črevom. Lekári si mysleli, že s pribúdajúcimi týždňami sa môj zdravotný stav zlepší. Ale bolo to naopak, zhoršovalo sa to. Z rozprávania viem, že keď som mal jeden rok, rodičia ma zobrali na vyšetrenie do Detskej fakultnej nemocnice v Bratislave, kde lekári určili presnú diagnózu a poukázali na nevyhnutnosť operácie. Po prijatí do nemocnice som prechladol, a tak sa operácia nemohla uskutočniť. Poslali ma na niekoľko dní naspäť domov.

Počas týchto chvíľ sa moji rodičia, súrodenci i všetci naši najbližší modlievali o malý zázrak k mame Margite, matke dona Bosca, aby som sa dal do poriadku. Doma sa však môj stav zhoršil a s vysokými teplotami ma rodičia vzali naspäť do nemocnice.

Mamina si dodnes so slzami v očiach živo spomína, ako počas cesty do nemocnice úpenlivo prosila našu nebeskú Mamu o pomoc. Operácia už bola nevyhnutná. Rodičia nevedeli, či ju prežijem, pretože hrozila otrava krvi.

Panna Mária však pomohla a operácia dopadla veľmi dobre. Nasledujúci pol rok som žil s dvoma vývodmi. Tento môj stav si vyžadoval zvýšenú starostlivosť, hygienu aj úpravu mojej stravy. Bola to veľká skúška dôvery rodičov

a rodiny v pomoc a ochranu Panny Márie Pomocnice.

Dnes si kladiem veľa otázok. Prečo, Pane? Prečo som tu? Načo si ma vtedy nechal na tomto svete? Boh má so mnou určite nejaký plán. Veľký plán. S každým jedným z nás zamýšľa niečo veľkolepé. Z mojich súrodencov už štyria majú usporiadané manželstvá, v ktorých sa do dnešného dňa narodilo sedem detí a dve sú ešte pod srdcami mojich sestier. Brat sa stal kňazom saleziánom.

Moja otázka je stále tu: Prečo, Pane? A práve v tejto ťažkej dobe, keď sa veľké percento manželstiev rozpadá. Je tu len jedna odpoveď: vďaka mojim starým rodičom a ich príkladu, vďaka zdravej viere mojich rodičov a ich dôvere k Panne Márii za „každého počasia“ dokážem napísať, že Ježišova i naša mama neodvracia zrak od na-

Prečo, Pane? Prečo som tu? Načo si ma vtedy nechal na tomto svete?

šich prosieb, ako sme sa neraz modlili počas večerov doma. Oroduje za tých, ktorí sa k nej utiekajú, a prihovára sa za nás u svojho Syna. Nenechá nás v štichu, aj keď často tak veľmi pochybujeme.

Prajem všetkým, najmä nám mladým, aby sme mali silu vždy sa zdôveriť nebeskej Mame, s vierou jej odovzdať všetko, čo máme a stále prosieť o milosti. ■



pribúdali a všetky dostávali meno začínajúce sa na písmeno M, aby sa vždy čo najviac podobali Márii. Prví na svet prišli traja chlapci – Maroš, Martin a Marek, ktorí už majú svoje rodiny, či duchovnú, alebo svetskú. Následne sa narodili tri sestry Mária, Marta a Margita; dve z nich už tiež majú svoje ro-

Úcta k Márii Pomocnici kresťanov

Spracoval: Pavol Grach SDB | Foto: archív redakcie

Don Bosco bol neúnavným šíriteľom mariánskej úcty. V začiatkoch svojho diela podčiarkuje predovšetkým jej úlohu v osobnom živote človeka: ona je prostredníčkou milosti, ochrankyňou v každom nebezpečenstve.

Neskôr jeho úcta k Márii nadobudla silnejší cirkevný rozmer, ako to vyjadruje Združenie ctiteľov Márie Pomocnice, v ktorom sa odráža starosť o ťažkú situáciu Cirkvi, a zároveň sa od Márie čerpá sila na saleziánsku misijnú činnosť po celom svete pre dobro mladých a univerzálnej Cirkvi.

Titul Pomocnica

Don Bosco vysvetľuje mariánskym ctiteľom svojho hnutia pomenovanie Pomocnica ako veľmi dôležitý Máriin titul: Keď Máriu voláme Pomocnica kresťanov, tak si vyberáme jeden z jej špeciálnych titulov. (...) Mária bola oddávna pozdravovaná ako Pomocnica ľudského pokolenia, už od prvých chvíľ sveta, keď bol padnutým prarodičom sľúbený Vykupiteľ narodený zo ženy. Ona svojou nepoškvrnenou nohou rozdrví hlavu pokašiteľa. Don Bosco následne hovorí, že Pomocnica bola stromom života, archou, v ktorej sa zachránil Noe, Jakubovým rebríkom, horiacim kríkom, ktorý horí,

a predsa nikdy nezhorí, čo symbolizuje jej ustavičné panenstvo. Je ako archa, ktorá obsahuje tabule zmluvy, ako veža Dávidova, ktorá chráni od útokov každého nepriateľa, a spomína ešte mnoho iných tradičných obrazov a symbolov. Tieto symboly a obrazy používa Cirkev, píše don Bosco, aby poukázala na to, že prozreteľný Boží plán už oddávna poukazoval na túto ženu, prvorodenú zo všetkého stvorenia, najúžasnejšiu ochrankyňu, pomocníčku, ba aj napraviteľku našich chýb.

Z Nového zákona don Bosco zdôrazňuje anjelské zvestovanie a Božie materstvo, prvý zázrak, ktorý sa stal na jej príhovor v Káne, a na jej univer-



zálné materstvo ustanovené pod krížom. Napokon prvé apoštolské zhromaždenie v očakávaní Ducha Svätého

Mária bola oddávna pozdravovaná ako Pomocnica ľudského pokolenia.

ju má vo svojom strede a ona až do svojho slávneho nanebovzatia povzbudzuje apoštolov.

Mária ani v sláve neba neprestáva byť našou matkou a pomocníčkou. Don Bosco ju charakterizuje pomocou slov Knihy prísloví, ktorá sa takto vyjadruje o múdrosti: bývam na výsostiach, ale

napĺňam pokladnice ľudí bohatstvom (porov. Prís 8, 19 – 21). Takto Mária nanebovzatá bez prestania pomáha kresťanom, a ako hovorí sv. Bernard, nikdy nebolo počuť, že by niekoho opustila, kto ju vzýval.

Don Bosco predstavuje Združenie ctiteľov Márie Pomocnice, ktoré má svoje centrum v turínskom kostole, dnes v Bazilike Márie Pomocnice. Členovia Združenia používajú dva prostriedky nábožnosti: rozširovanie úcty k Márii a úctu k Najsvätejšej sviatosti. Toto robia povzbudzovaním slovami, radou a skutkami počas celého roka a zvlášť účasťou na rôznych po-

božnostiach. Členovia Združenia sa veľmi usilujú, aby všetkým osobám, ktoré od nich závisia, zabránili hrešiť slovami proti Bohu a proti svätému náboženstvu a pomáhajú im prekonať prekážky, ktoré bránia tomu, aby slávili sviatočné dni. Často sa spovedajú a pravidelne pristupujú k sv. prijímaniu a tiež sa snažia byť denne na sv. omši, pokiaľ im to okolnosti života dovoľujú. K cti sviatostného Ježiša často vyslovujú nábožný povzdych: Nech je pochválená a zvelebená Najsvätejšia Oltárna sviatosť a Máriu často vzývajú: Mária Pomocnica, oroduj za nás. ■

Generálna kapitula saleziánov – čakajú nás veľmi pekné roky



Spracoval: Rastislav Hamráček SDB | Foto: Martin Ondruš

Počas marca a apríla sa konala v Ríme 27. generálna kapitula saleziánov. Kapitula sa koná každých šesť rokov. Bol na nej zvolený nový hlavný predstavený Saleziánskej spoločnosti a téma, o ktorej sa na kapitule hovorilo, dáva smerovanie pre život a prácu všetkých saleziánov na ďalšie obdobie.



Spolu 220 saleziánov z celého sveta uvažovalo nad témou „Svedkovia evanjeliovej radikálnosti“, s osobitnou pozornosťou na dva prvky saleziánskeho života – prácu a miernosť. Slovensko zastupovali podľa práva provinciál don Karol Maník a ako zvolený delegát don Jozef Ižold, ktorý v júni prevezme úrad provinciála; a medzi pozvanými ako zástupca saleziánov koadjutorov aj koadjutor Rastislav Behún.

TRI VÝZVY PRE BUDÚCNOSŤ

Účastníci kapituly navštívili pred jej začiatkom miesta života dona Bosca v Turíne a jeho okolí a vykonali si duchovné cvičenia. Začiatok kapituly patrilo správe o stave Saleziánskej spoločnosti. Don Pascual Chávez touto správou zakončil po dvanástich rokoch pôsobenie ako hlavný predstavený. Pre budúcnosť načrtnul tri výzvy: trvalá obnova komunitného života, návrat k mladým – aj v ich nových prostrediach sveta internetu či na pe-

rifériách chudoby a za tretiu výzvu označil formáciu ako osobnú zodpovednosť každého saleziána, aby v spolupráci s Bohom vytváral v sebe „žiarivý súlad prírody a milosti“.

NOVÁ HLAVNÁ RADA

Druhou veľkou úlohou kapituly bola voľba nového hlavného predstaveného a desiateho nástupcu dona Bosca a členov hlavnej rady. Novým otcom saleziánskej rodiny sa stal don Ángel Fernández Artime zo Španielska. Do hlavnej rady kapitula zvolila aj niekoľko celkom nových tvárí. Prvýkrát je v hlavnej rade aj rodený Afričan, nový regionál pre Afriku, doterajší predstavený saleziánov v Mozambiku.

NOVÉ REGIÓNY V EURÓPE

Kapitula urobila aj niekoľko ďalších rozhodnutí pre lepšie riadenie Saleziánskej

spoločnosti. Slovenska sa viac dotýka rozhodnutie o novom usporiadaní regiónov v Európe. Z doterajších troch vznikli dva. Slovensko je tak súčasťou regiónu Stredná a Severná Európa spolu so saleziánskymi provinciami v Rakúsku, Nemecku, Francúzsku, Belgicku, vo Veľkej Británii, Írsku, Poľsku, v Českej republike, Chorvátsku, Slovinsku, na Ukrajine, v Maďarsku. Druhý región, Stredomorie, tvoria Portugalsko, Španielsko, Taliansko a krajiny Blízkeho východu.

PRIJATIE U PÁPEŽA FRANTIŠKA

V pondelok 31. marca celá nová hlavná rada a účastníci kapituly zavítali do Vatikánu. Svätý Otec im vo svojom krátkom príhovore okrem iného povedal: „Evanjelizácia mladých je poslaním, ktoré vám v Cirkvi zveril Duch





Zľava: don Jozef Ižold, delegát na 27. GK za Slovensko, don Ángel Fernández Artime, hlavný predstavený saleziánov, a don Karol Maník, provinciál saleziánov na Slovensku

Svätý. Je však úzko spojená s ich výchovou: cesta viery sa začleňuje do rastu a evanjelium obohacuje aj ľudské vyzrievanie. Mladých treba pripravovať na prácu v spoločnosti podľa ducha evanjelia ako uskutočňovateľov spravodlivosti a pokoja a na to, aby v Cirkvi žili ako protagonisti.“ Zdôraznil aj potrebu ponúkať mladým duchovné povolanie a sprevádzať ich pri odpovedi na Pánovo slovo. V závere vyzdvihol dôležitosť komunitného života v štýle dona Bosca: „Rodinný duch, ktorého vám zanechal don Bosco, veľmi pomáha v tomto smere, podporuje vytrvalosť a robí rehoľný život príťažlivým.“

„DESIATY DON BOSCO“ MLADÝM

V rozhovore, ktorý nový hlavný predstavený don Ángel Artime poskytol študentom Saleziánskej pápežskej univerzity v Ríme, adresoval mladým aj tieto slová: „Pozývam vás – všetkých mladých, chlapcov a dievčatá zo saleziánskeho sveta, aby ste boli veľmi odvážni, veľmi veľkodušní, aby ste boli, ako hovorí evanjelium, ‚soľou zeme a svetlom sveta‘. Ak to bude tak a budeme kráčať spolu, čakajú nás veľmi pekné roky.“ ■

Štatistika saleziánov (2013)

Celkový počet saleziánov – 15 298

Krajiny, kde pracujú – **132**

Novici – **445**

Zosnulí – **249**

Krajiny, kde je najviac saleziánov –

India (**2 646**), Taliansko (**2 193**),

Španielsko (**1 077**), Poľsko (**939**)

a Brazília (**677**)

Najmenšia provincia –

Maďarsko – **36 saleziánov**

Počet diel – **1 910**

(jedno dielo má viacero činností)

Školy – **3 594**

Farnosti – **2 277**

Oratóriá – **1 929**

Sociálne diela – **1 168**

Nová hlavná rada saleziánov

Hlavný predstavený

don Ángel Fernández Artime

Vikár hlavného predstaveného

don Francesco Cereda

Hlavný ekonóm

koadjútor Jean Paul Muller

Radca pre formáciu

don Ivo Coelho

Radca pre pastoráciu mládeže

don Fabio Attard

Radca pre spoločenskú komunikáciu

don Filiberto González Plasencia

Radca pre misie

don Guillermo Basañes

Radca pre región Stredomorie

don Stefano Martoglio

Radca pre región Stredná a Severná Európa

don Tadeusz Rozmus

Radca pre región Stredná Amerika

don Timothy Ploch

Radca pre región Južná Amerika

don Natale Vitali

Radca pre región Východná Ázia a Oceánia

don Václav Klement

Radca pre región Južná Ázia

don Arokiam Maria Kanaga

Radca pre región Afrika a Madagaskar

don Américo Raúl Chaquisse



Sen pokračuje v nás

Autor: rhsdb | Foto: ANS

Rubrika „V rytme dona Bosca“ prináša svedectvá zo života dobrovoľníčok dona Bosca, členiek sekulárneho inštitútu, ktorý má svoje korene priamo v predstave dona Bosca o usporiadaní svojej saleziánskej rodiny.



Don Filip Rinaldi pred sochou dona Bosca

Život dona Bosca bol spleťou udalostí a snov, ktoré živili jeho presvedčenie, že v uskutočňovaní svojho diela ho vedie a podporuje Boh. „Svätca bol úplne otvorený nadprirodzenú a jeho komunikovanie s oným svetom sa prejavovalo osobitne cez jeho sny. V prenesenom zmysle možno povedať, že don Bosco nosil vo svojom vnútri jediný sen. Všetky jeho sny sú v podstate jediným snom; ich predmetom je jediná vec v rôznych variáciách: spása mládeže,“ napísal v roku 1980 známy spisovateľ Walter Nigg.

Don Bosco bol zaiste prorokom, obohateným charizmou Svätého Ducha, aby vo svete uskutočnil špecifické poslanie. Ako všetci proroci a ľudia, ktorých pohýna a oživuje Láska, bol tvo-

rivý a vedel dať odpovede na výzvy svojej doby. V stanovách Saleziánskej kongregácie v XVI. kapitole predpokladal „externých saleziánov“ alebo „saleziánov al secolo“, ktorí by podľa svojich možností žili saleziánske poslanie vo svete. Svätá stolica v roku 1874 stanovy schválila, ale túto kapitolu neprijala a don Bosco bol nútený vynechať ju.

Zdalo sa teda, že „padol počiatkový plán dona Bosca. Pred sto rokmi nebolo možné pripustiť myšlienku na niečo, čo mohlo pripomínať pomiešanie rehoľného so sekulárnym; dnes však Cirkev podporuje ideu sekulárnych inštitútov v línii, ako ju vo svojom čase predpokladal don Bosco,“ napísal v roku 1969 salezián Morand Wirth.

Don Bosco mal jasnú intuíciu, ktorá mala príchut' budúcnosti. Potvrďuje to jeho tretí nástupca don Filip Rinaldi vo svojom poslanstve z 20. mája 1917, v ktorom naznačuje počiatok sekulárneho inštitútu Dobrovoľníčok dona Bosca: „... táto vec bola naozaj v mysli a v programe nášho ctihodného dona Bosca. V správe o svojom diele hovoril práve o dvoch odlišných kategóriách ľudí, čo zachovávajú pravidlá: jednu z nich tvorili komunity a druhá žila vo svete, aby tam prežívala ducha kongregácie v praktickej činnosti.“

Don Rinaldi tento nebývalý sen dona Bosca o saleziánskej sekulárnej laickosti uskutočnil. Pri písaní prvých pravidiel, čo bol rozhodujúci krok pre

vznik inštitútu, čerpal zo spisov a dokumentov dona Bosca. Nechal pri tom vyniknúť črty saleziánskej zasvätenej sekulárnosti. Tak došlo k uskutočneniu myšlienky „saleziána vo svete“, ako to predpokladal don Bosco a ako

... táto vec bola naozaj v mysli a v programe nášho ctihodného dona Bosca.

o tom hovoril aj jeho druhý nástupca don Paolo Albera či prvý saleziánsky kardinál Giovanni Cagliero, ale tiež viaceré provinciálky sestier saleziánok a napokon i samotné prvé členky inštitútu.

Don Rinaldi vyjadril, hoci jazykom tých čias, tie základné hodnoty dona Bosca, ktoré majú rysy výslovne sekulárne: záväzok vstupovať do spoločenského kontextu svojej doby, napríklad kvôli vnášaniu kresťanských hodnôt; záväzok nelíšiť sa od vlastného prostredia vo všetkom, čo je dobré a čestné; hodnota diskretnosti vo veci svojho zasvätenia kvôli väčšej účinnosti evanjeliového svedectva.

Inštitút Dobrovoľníčok dona Bosca je – možno povedať – najdômyselnejšie a najosobnejšie dielo dona Rinaldiho. Toto dielo sa počalo v mysli dona Bosca, zrodilo sa v srdci dona Rinaldiho a rozvíja sa v odvahe a vernosti každej členky inštitútu. ■

Boh, hudba, priatelia – to je Festival Lumen

Autor: Martina Homoláková | Foto: archív redakcie



Prvý júnový piatok odštartuje na Trojičnom námestí v Trnave už 22. ročník najväčšieho gospelového festivalu v strednej Európe. Jeho organizátori pripravili pre návštevníkov aj tento rok skvelý program.

V dňoch 6. – 7. júna 2014 sa mesto Trnava opäť stane miestom stretnutia tisícov mladých z rôznych kútov Slovenska aj zahraničia. Vďaka rodinnej atmosfére, saleziánskemu duchu, príjemným stretnutiam a pestrej ponuke programu budú môcť účastníci stráviť skutočne kvalitný víkend.

Festival Lumen aj tento rok privíta na hlavnom pódii zaujímavých hudobných interpretov domácej i zahraničnej scény, ktorí svojou tvorbou rozprúdia krv v žilách mladých festivalových návštevníkov. O skvelý hudobný zážitok v štýle show-rock sa postará skupina Nuteki z Ruska. Svojím hudobným umením sa predstavia aj chlapi z kapely Draw the Parade. Spolu s ďalšími interpretmi dostane príležitosť vystúpiť na pódii na Trojičnom námestí aj víťazná skupina, ktorej dá hlas v súťaži Festival Lumen Challenge 2014 najviac fanúšikov. Tá aj oficiálne otvorí festival.

Hudobné koncerty, ktoré sa určite postarajú o skvelý zážitok, však ani zďaleka neuzatvárajú ponuku festivalu. Počas piatkového programu sa v Dome Kultúry v Trnave predstavia so svojím vystúpením herci z tanečného divadla ATak, ako aj projekt Godzone. Na návštevníkov festivalu sa teší aj Marián Čekovský a jeho hostia v obľúbenej show Čeky point.

Sobotu už tradične otvoria workshopy. Zaznejú prednášky na tému exorcizmu, obchodovania s ľuďmi, misij-

ného dobrovoľníctva a mnoho ďalších. Účastníci workshopov sa môžu tešiť na mená ako Cyril Vasil', Pavol Hudák, Tibor Haluška, Milan Fula, Lukáš Petruš, Imrich Gazda a ďalší. Sprievodný program bude v XL zóne aj tento rok spolpatnený sumou 6 eur v predpredaji alebo 7 eur na mieste.

Novinkou Festivalu Lumen 2014 bude stretnutie saleziánskej mládeže.

V útulných priestoroch Radničného nádvorja bude opäť k dispozícii často vyhľadávaná služba ucha, Rehoľná kaviareň s chutnou ponukou a dobrou obsluhou rehoľníkov, ale aj detský kútik či úschovňa vecí. Stráviť príjemný čas s priateľmi pri spoločenských

hrách, stolnom futbale alebo leňošení na tulivakoch budú môcť návštevníci v Domka stane.

Novinkou blížiaceho sa Festivalu Lumen 2014 bude oficiálne stretnutie saleziánskej mládeže. Vytvorí sa tak priestor na stretnutia všetkých mladých zo stredísk, ako aj iných zložiek saleziánskej rodiny. Pozvaní sú, samozrejme, všetci účastníci festivalu. Na stretnutí, ktoré sa uskutoční v sobotu v Dome kultúry, sa okrem vystúpenia mladých domkárov zo stredísk predstaví don Jozef Ižold, nový provinciál Saleziánov dona Bosca na Slovensku.

Záver dvojdňového open-air gospelového festivalu bude patriť slávnostnej polnočnej svätej omši v kostole u bratov františkánov. ■



Chorí ju považovali za svoju matku

Ľudmila Dočolomanská FMA (1903 - 1979)

Autor: Kamila Novosedlíková FMA, spracovala: Viera Antalíková FMA | Foto: archív FMA

Slovenská misionárka Ľudmila Dočolomanská prežila 47 rokov v Brazílii. Spolusestry ju charakterizovali ako inteligentnú ženu so silnou, priamou a pohotovou povahou a s veľmi citlivým srdcom. Láskavým a hlboko ľudským príkladom pritiahla mnoho povolaní.

Začiatky rehoľného života

Ľudmila pochádzala zo Svätého Jura. Rehoľnú formáciu absolvovala v Taliansku. Po zložení prvých sľubov podala žiadosť, aby mohla ísť na misie. Pred-



Sestra Ľudmila, vpravo v 2. rade, s postulankami z roku 1929

stavení jej hneď nevyhoveli, preto zostala v Turíne. Dostala za úlohu podieľať sa na príprave a vyšívání rúcha na blahorečenie dona Bosca.

Veľká túžba po misiách

O tri roky neskôr opäť podala žiadosť ísť do misií a tentoraz jej cestu schválili. Sestra Ľudmila tak v roku 1931 odišla do Brazílie a ako dvadsaťosemročná začala svoje misionárske pôsobenie v štáte Mato Grosso. Pôsobila ako učiteľka šitia, strihania a vyšívania. Neskôr pracovala medzi indiánmi z kmeňa Bororo a tam v roku 1934 aj zložila večné sľuby.

V novom dome sa okrem zodpovedného plnenia povinností sakristiánky a práčky u saleziánov usilovala čo najviac pomáhať spolusestrám vo vedení domácnosti a v prácach na misii. Bola ochotná pohotovo konať akúkoľvek prácu, a to s veľkou láskou, oddanosťou a láskavosťou. V roku 1935 ju preložili na misijnú stanicu Meruri, ktorá bola centrom kmeňa Bororo.

Nevysvetliteľné konanie

Po čase dostala sestra Ľudmila za úlohu otvoriť dom a prijať službu direktorky v Alto Araguaia, kde potom pôsobila od roku 1939 do roku 1946. Úradné osobnosti aj miestne rodiny privítali sestry slávnostne. Pripravili im dom vybavený všetkým potrebným pre začiatok diela. Po ôsmich dňoch provinciálka, ktorá ich sprevádzala, odišla a zanechala tam tri sestry. Vtedy sa stalo niečo nevysvetliteľné: denne začali prichádzať ľudia a žiadať spať požičané veci – postele, nábytok, kuchynský riad. Zakrátko sestrám neostalo nič. Rozhodli sa teda začať odznova. Vysúkali si rukávy a pustili sa do záhrady. Sadili manioku, tekvice a inú zeleninu, aby mali čo jesť.

Okrem toho sa sestry museli starať o stravu dvoch-troch saleziánov, ktorí tu mali na starosti pastoračiu mládeže i dospelých. To najlepšie, čo sa im podarilo zohnať, nechávali teda pre nich. Navyše sa pre externé chovanky začínal školský rok a mnohé z nich nemohli zaplatiť ani čiastočný poplatok, lebo boli z veľmi chudobných rodín.

Rozkvet nových povolaní

Autentické svedectvo odvahy a opravdivého saleziánskeho duchovného života prinieslo svoje ovocie: nastal rozkvet mnohých povolaní pre saleziánov a pre



Zľava: Margita, Ľudmila a Agnesa, rodné sestry na návšteve u svojej sestry Márie v Svätom Jure v roku 1973

inštitút FMA. Mnohé z dievčat, vtedajších žiačok, sa stali dcérami Márie Pomocnice.

„Sestra Ľudmila mi chcela pomôcť hlbšie pochopiť moje povolanie, no ja som stále opakovala: Ja neviem. Ona však ako dobrá vychovávateľka ma po-

Do konca života si zachovala charakter silnej a nebojácnej ženy.

vzbudzovala a pritom mi otvárala nové obzory. Dokonca sa o tom rozprávala s mojím otcom. Dnes som šťastnou sestrou saleziánkou a za to ďakujem



Zľava: rodné sestry Agnesa, Mária, Ľudmila a Margita Dočolomanské

sestre Ľudmile, ktorá mi v počiatkoch môjho povolania veľmi pomáhala,“ hovorí svedectvo jedna saleziánka.

Iná sestra spomína: „Náš rozhovor vedela nasmerovať na tému rehoľného života. Duchovné povolanie pokladala za mimoriadnu milosť od Pána. O donovi Boscovi, o Márii Mazzarellovej a o prvých sestrách inštitútu nám rozprávala s takým nadšením, že nás priam očarila. Jej nábožnosť bola chytľavá.“

Až do smrti v nemocnici

Od roku 1948 už sestra Ľudmila Dočolomanská pracovala iba v nemocniciach ako ošetrovateľka. Poľom jej apoštolátu boli oddelenia chorých, kde ustavične rozsievala lásku. Bola k nim vždy láskavá a obetovala sa do krajnosti. Jej život bol neprestajnou službou blížnym a už jej prítomnosť hovorila o Bohu. Do konca života si zachovala charakter silnej a nebojácnej ženy. Jej bezhraničná obetavosť jej nedovoľovala sťažovať sa na svoje ťažkosti spojené napríklad s dlhými hodinami nočného bdenia pri zomierajúcich pacientoch alebo na problémy, ktoré prekonávala počas päťdesiatich rokov svojho zasväteného života dcéry Márie Pomocnice.

Istá sestra hovorí: „Sestra Ľudmila sa líšila od iných svojím duchom odrie-

kania, no pritom si dokázala udržať správnu mieru. Keď pracovala v nemocnici, rozdala všetko, čo mala, tým, čo nemohli zaplatiť, lebo boli najchudobnejší. Svoje vlastné lieky podávala pacientom, ktorí si ich nemohli dovoliť.“

Presvedčili ste ma, že Boh existuje

Sestra Leontina Pezzolatová svedčí: „Sestra Ľudmila mi rozprávala tento príbeh: Na oddelení ležal chorý muž, ktorý bol neveriaci a navyše dosť spurný. Láskavý prístup personálu, neúnavná starostlivosť o jeho zdravotný stav, to všetko sa zdalo márne voči zaťatému srdcu pacienta. Jedného dňa som sa priblížila k jeho lôžku, ale on sa mi obrátil chrbtom. Na otázku, ako sa zdravotne cíti, mi neodpovedal. Bez toho, žeby som sa urazila, som išla do kuchyne a pripravila som mu teplú polievku. S veľkou láskou som mu ju ponúkla. Vzal si ju, no ani som sa neozvala, vyliat mi ju do tváre. Utrrela som sa zásterou a povedala som: Nech vám to Pán odplatí. Ostatní pacienti s nemým úžasom hľadeli na celú udalosť. Od tej chvíle som znásobila svoju starostlivosť o neho. Každé ráno som prichádzala k jeho posteli a zaujímala sa o jeho stav. Vždy som mu povedala nejakú peknú myšlienku. Jedného dňa povedal sestře, aby ma zavolała. Keď ma zbadal, rozplakal sa a riekol: Váš cit, vaša starostlivosť o mňa ma presvedčili, že Boh existuje. Zavolajte mi kňaza, chcem sa vyspovedať a prijať Oltárnu sviatosť, chcem mať v duši pokoj. Nech vám Pán odmení vašu dobrotu. Odpustite mi, prosím, všetko zlé, čo som vám spôsobil! O niekoľko dní tento pacient dokonca zmierený s Bohom.“

Posledné roky života sestry Ľudmily boli poznačené utrpením, ktoré jej spôsobovala rakovina. Svoju životnú púť ukončila 6. septembra 1979. ■

Rodinná modlitba

Autor: Dominika Rajsá ■ Ilustrácia: Michal Žák

Keď som bola mládežníčka, mala som zaužívaný štýl modlitby, ktorý mi dokonale vyhovoval. Ešte pred školou zastavenie sa v kostole, stíšenie, desiatok ruženca. Každé ráno meditácia, počas štúdia na vysokej škole aj svätá omša. Pred prednáškami sa to dalo v pohode stíhať. Intenzívne prosby smerom do neba sa z radov študentstva vysielali predovšetkým v skúškovom období. Časom a vekom sa však menia aj modlitebné možnosti, nezriedka aj schopnosti.

S pribúdaním detí sa ranná meditácia z môjho denného programu vytratila, dokonca aj ranná modlitba je často obmedzená na zvolanie: „Pane Bože, prosím, daj mi silu vstať z postele!“ Každodenná svätá omša zostáva v rovine pôstnych

a adventných predsavzatí. Hlboko a úprimne obdivujem ľudí z môjho okolia, pre ktorých sú rozjímanie, svätá omša a modlitba rovnakou samozrejmosťou ako vypitie kávy a prečítanie najnovších správ. A pritom sa to nestáva rutinou, ale je to stále osobnejšie, hlbšie, intímnejšie stretanie sa s Pánom. Kedysi som každú jednu aktivitu začínala prosbou a končila ďakovaním, dnes je moja osobná modlitba počas dňa zredukovaná na zúfalé prosby o trpezlivosť, múdrosť pri argumentovaní takmer pubertálnym potomkom, ktorých vyjadrenia sú o to sebavedomejšie, o čo viac sú nelogické (rozumné argumenty teda nemajú najmenšiu šancu na úspech), a ešte vzývanie anjelov strážnych pri pohľade na synov visiacych dolu hlavou zo stromu.

To, čo chýba mojej osobnej modlitbe, sa však s manželom snažíme zaviesť do modlitby rodinnej. Tá prebieha každý večer, je spojená s rozprávaním sa o prežitom dni. Je to čas na úprimnosť, priestor na vyjadrenie osobných pocitov a myšlienok v pokoji, bez prítomnosti adrenalínu. Je to čas ospravedlnenia, odpustenia... Do rúk Všemohúceho odovzdávame sklamanie, túžby, viny, ale aj radosť, povzbudenie a úspechy. Je to také rodinné stretko a zatiaľ sú všetky deti vo veku, keď sa naň tešia. Špeciálne obdobia, ako je Advent a Pôst prežívame ešte intenzívnejšie v duchu prípravy na nadchádzajúce sviatky aj formou prípravnej aktivity a predsavzatí. Keď sa rozprávam s kamarátmi, ktorí v detstve



Je to len dieťa

Autor: Pino Pellegrino | Preklad: vdb

podobné večery prežívali, dozvedám sa, že sú v ich spomienkach na detstvo dominantné a príjemne hrejú pri srdci. Takmer všetci ich preniesli aj do svojich rodín. To ma uisťuje, že nájsť si večer čas na to, aby sme boli spolu zjednotení s Otcom, má zmysel nielen pre súčasnosť, pre rozvíjajúcu sa vieru našich detí, ale aj pre ich budúce rodiny. Hoci sa nám niekedy veľmi nechce, nezvládneme časovú organizáciu a sme unavení, myšlienky sa lenivo prevažujú v našich hlavách bez najmenej snahy vydrať sa cez naše pasívne ústa v zrozumiteľných slovách, a hoci sme na prahu spánku a nedokážeme celkom dobre rozpoznať hranicu medzi tým, čo skutočne prežívame a čo sa nám už sníva, predsa len si sadáme spolu na rozheganú pohovku a oslovujeme Otca aspoň tými dôvernými slovami Otče náš...

Význam týchto večerov asi postrehneme až neskôr, ale už teraz sa nám načrtávajú

Význam týchto večerov asi postrehneme až neskôr.

skromné dôkazy ich zmyslu. Napríklad detské uvažovanie a rozhovory o viere, o Svätom písme, o svätej omši, ako som raz započula prechádzajúc popri dverách detskej izby. Úryvok rozhovoru o tajomstve Eucharistie znel asi takto: „Tá veľká oblátka, ktorú drží kňaz cez omšu, chutí ako oblátky, ktoré jeme na Vianoce?“ pýtala sa malá dcérka. „To nie je oblátka!“ odpovedal jej nahnevane syn. „Vyzerá to ako oblátka, pečie sa to ako oblátka, ale namiesto cukru je v nej Pán Boh!“ A tak vidím, že modlitba v rodine má zmysel, že je to dobrá voľba – som si tým istá. Ešte zopár rokov a spoločne sa azda dopracujeme k vyjadreniam, ktoré budú se-dieť aj teologicky. ■

Všetky děti světa sa rodia s milou chorobou: potrebujú sa maznať. Všetky túžia byť objaté, pohladené, zavnuté v teple niekoho. Z dieťaťa, ktoré vyrastá bez prejavov nežnosti, sa stane ustráchaný, úzkostlivý, neistý dospelý, ktorý je neschopný byť vyrovnaný a istý.

Blahobyť: vymoženosť alebo pasca?

„Môjmu dieťaťu nesmie nič chýbať...!“ Toto je akýmsi refrénom mnohých rodičov. A tak sa vzdialenosť medzi želaním a jeho realizáciou stáva postupne kratšou, až sa úplne zruší. Vytratí sa očakávanie a naplnenie, ktoré boli účinnými hormónmi psychologického rastu. Túžba stratila svoj tvorivý impulz. Všetko je pripravené. Človek má všetko s čoraz menším úsilím.

Môžeme povedať: človek už nie je človekom. Keď sa už ľudská osoba nemusí namáhať, boriť sa, usilovať sa, tvoriť, bojovať za niečo alebo za niekoho, je to akoby bola mŕtva.

Dospelé deti

Deti sú ako lode: nie sú určené na to, aby stáli v prístave, ale aby sa vydali na šire more. To znamená, že naozajstná láska je pripravená prestrihnúť pupočnú šnúru, čo však nie je vždy ľahké. Sú rodičia, ktorí sa obávajú, že ich dieťa vyrastie v muža. Chceli by mať večné dieťa, s ktorým by sa mohli maznať po celý život.

Jednou z príčin, ktoré často spôsobujú fenomén „dospelých detí“, sú práve rodičia, ktorí nepochopili, že ich úlohou je vybaviť svoje dieťa tak, aby bolo čím skôr samostatné, kráčalo po vlastných nohách, lietalo vlastnými krídlami.

Kto miluje kvety, nepošliape ich ani ich netrhá pre seba, ale necháva ich rásť slobodné a krásne na poli.

„Je to len dieťa!“

Slávny maliar Marc Chagall raz vošiel so svojím synovcom do kníhkupectva, aby mu kúpil knihu o zvieratách. Postarší umelec sa mu rozhodol kúpiť luxusnú edíciu niekoľkých obrázkov od Albrechta Dürera. Vtom zasiahla mama: „Je to len dieťa! Nestojí to za to. Raz-dva to poškodí!“ Chagall mu teda kúpil lacný zošit s omaľovankami. Keď došli domov, pozval maliar svojho synovca na obed. Ako jedli ovocie, vybral menšie, druhotriedne jablko a položil ho malému pod nos. Chlapcovej mame sa to, samozrejme, nepáčilo. „Je to len dieťa!“ poznamenal Chagall ironicky. ■

Stretli sme sa na Sibíri

Autor: Marián Peciar SDB a Pavol Michalka SDB | Foto: Pavol Michalka SDB a Pavol Jarkovský ASC

„Evanjelium nás však pozýva nebáť sa riskovať stretnutie s tvárou druhého človeka; s jeho fyzickou prítomnosťou, ktorá je naliehavá; s jeho bolesťou a požiadavkami i s jeho nákazlivou radosťou“ (Radosť evanjelia 88). Týmto slovám pápeža Františka veríme. Chceme sa teraz podeliť o to, čo sme pri takýchto stretnutiach zažili.

Slava:

„V utorok si budem hľadať robotu.“

Cez týždeň chodí na svätú omšu málo ľudí. Jeden, dvaja. Slava je vždy medzi nimi. Ázijské črty tváre, dlhšie čierne vlasy, trošku nachýlený dopredu. Keď sa usmeje, chýba mu jednotka vľavo hore. Pôsobí skôr záдумčivo. V lete po omši sa ma pýtal: „Nemáš cigaretu?“ Teraz vraví, že už prestal. Prestal fajčiť aj chodiť do školy. Má 24 rokov, vychodil tri roky medicíny a vzdal to. Prečo? „Neurobil som skúšku.“ „A teraz čo robíš doma?“ „Pozerám seriály na počítači,“ štrbavo sa usmeje.

S bratmi sa pri večeri bavíme o tom, ako mu pomôcť. Niekedy aj dva týždne chodí v tých istých veciach. V malej kaplnke to občas cítiť. Vraví, že doma žije s rodičmi a s bratom. Mama veľmi nevarí, zvykol si jesť sladkosti. Počas pingpongu sa ho pý-

tam: „Čo budeš robiť zajtra, Slava?“ Zase sa smeje. Odpoveď príde počas pingpongu na druhý deň. „Hľadá si robotu. Ale mama mi nemôže dať peniaze. Viete, najprv si musím kúpiť noviny, potom nabiť kredit, aby som mohol zavolať, a nakoniec musím mať aj na dopravu, lebo vonku je zima. V utorok si budem hľadať robotu.“

Dnes sa oteplilo na – 35 °C.

Al'jona:

„Idem domov navštíviť matku.“

Nakrátko ostrihaná žena, ktorá sa jedného dňa zjavila v kostole. Mimoriadny znak: vedela sa modliť ružnec. Ochoťne vyrozprávala svoj príbeh: „Narodila som sa na severe, na dedine. Bola som u nás sekre-

tárkou strany. Ja som tomu zriadeniu vážne verila. Keď padol socialistický systém, zrútil sa mi svet. Mala som 28 rokov a začala som piť. Keď mi sestra dohovárala, tak som ju v opitosti nožom zapichla. Všetci sa odo mňa odvrátili.“

Al'jona si odsedela deväť rokov. Keď ju prepustili z väzby, bola na tisíce kilometrov vzdialená z domu. A nemala dôvod vracieť sa do minulosti. V meste sa

Vo voľnom čase poskytuje právne rady alebo orientuje priateľov v behu cez hustý les byrokracie.

celkom uchytila, s partiou opravovali bytové jadrá. Dno pohárika však malo svoje čaro a biznis šiel od desiatich k piatim. Náhodou v tom meste pracovali sestry Matky Terézie. Al'jona si po čase uvedomila, že potrebuje pomoc. Sestry jej ju poskytli a absolvovala u nich liečenie.

Medzitým však sestry preložili a Al'jone sa začnelo po kamarátkach, ktoré jej pomohli z biedy. Rozhodla sa ich navštíviť. Sestry nenašla, ale objavila v sebe túžbu znovu vidieť svoju matku, ktorej zabila dcéru. „Keď som spolucestujúcim hovorila, čo som urobila a kam idem, všetci ma povzbudzovali, že robím dobrú vec.“

Michail:

„Tie peniaze si nemôžem zobrať.“

Michail má 22 rokov. Pochádza z arménskej rodiny, ale životný príbeh ju zavial tisíce kilometrov na severovýchod od rodiska. Vďaka svojmu staršiemu bratovi začal chodiť do oratka. Brat sa tam nechodil len hrať, páčilo sa mu jedno dievča. Dnes sú už manželka a vychovávajú dcérku.

Michail sa medzitým vytratil. Začal pracovať na polícii, riešil najrôznejšie papierovačky. Pochopil, ako to v systéme funguje, a prestúpil do banky. Teraz vo voľnom čase poskytuje právne rady alebo iba orientuje priateľov v behu cez hustý les byrokracie.



Každodenná Eucharistia na splave rieky Amga; vľavo don Ján Chovaňák, vpravo don Pavol Michalka

My ako cudzinci, zo začiatku dosť neznalí ruštiny, radi a často využívame jeho služby. Večer príde, často aj po deviatej, a trpezlivo vysvetľuje postup a čo ešte z papierov chýba. Michail nie je kresťan. No vždy keď prechádza cez kaplnku, úctivo sa pokloní pred bohostánkom.

Keď sa nám podarilo zhromaždiť všetky prílohy a podať žiadosť o prechodný pobyt, otvorene sme mu povedali: „Miša, mal si výdavky, platil si kolký, toľko času si tomu venoval.“ „Prepáčte, otec, keď som bol mladší, rád som sem chodieval. Keď môžem, pomôžem. Ja si tie peniaze vážne nemôžem zobrať.“

Katja:

„Potrebujem niekoho, o koho sa môžem oprieť.“

Toňja, naša farnička, matka troch detí, nám raz vraví: „Mám spolužiačku Katju, ktorá chce pomáhať deťom. Zoberiete nás v sobotu do detského domova?“ Slovo dalo slovo a už pri prvej návšteve sa s tromi dievčatami dohodli, že sa určite ešte stretnú. Katja zobrala telefón a zavolała svojej ďalšej kamarátke: „V sobotu pôjdeš s nami do detského domova. A zober si aj svoje kadernícke veci. Ukážeme diev-



Časť výpravy, ktorá absolvovala 450-kilometrový splav rieky Amga

čatám, ako sa o seba trošku postarať.“ Na druhé stretnutie sa prišlo „vyparádiť“ dvadsať dievčat.

Zvlášť si všimla Sašu. Prihovorila sa jej a zistila, že 17-ročné dievča chce byť kaderničkou a nie krajčírku ako všetky ostatné domovácke dievčatá. Ďalší telefonát a Saša bude môcť nastúpiť do súkromného kadernického kurzu aj s 50-percentnou zľavou na školnom. Nuž, známosti sú známosti.

Katji sme sa pýtali: „Vieš si predstaviť spoluprácu s nami?“ Zvyčajne rozpráva ako guľomet, teraz však vážila slová: „Ale dobre viete, že nie som veriaca. Príbeh dona Bosca ma však veľmi zaujal. Tiež by ste mali vedieť, že som chcela deťom pomáhať cez jednu politickú stranu. Vidím však, že tam sú to iba rečičky. Ja potrebujem niekoho, o koho sa môžem skutočne oprieť.“ ■



Mária z Popradu spolu s Váňom a Júliou, deťmi v pestúnskej starostlivosti

SAVIO o. z.

Poslaním občianskeho združenia



SAVIO je podporovať misijné poslanie dona Bosca k chudobným,

zvlášť mladým žijúcim v núdzi cez:

- rozvojové projekty – prinášame dobrú výchovu a kvalitné vzdelanie podporou saleziánskeho misijného diela,
- dobrovoľníctvo – poskytujeme dobrovoľníctvo pre rozvojové krajiny a pre letné tábory určené chudobným deťom,
- budovanie a rozvíjanie spoluzodpovednosti ľudí na Slovensku za osudy tých, čo žijú v biede, výchova k solidarite.

Kňaz, literát a propagátor miništrantského hnutia

Autor: Zlatko Kubanovič SDB | Foto: archív redakcie

Jeho tvorba, ktorá sa venovala prevažne náboženskej tematike, medzi bestsellery síce nepatrí, ale zato jeho práca s miništrantmi si pozornosť a uznanie zaslúži: don Anton Maria Vácval patril vo svojej dobe medzi najvýznamnejších slovenských horliteľov a propagátorov miništrantského hnutia Legio Angelica – Anjelská légia.

Toto miništrantské hnutie vzniklo pri Bazilike Márie Pomocnice kresťanov v Turíne a o jeho založenie sa pričínal sám don Bosco. Hlavným cieľom Anjelskej légie okrem pomoci kňazom pri cirkevných obradoch (hlavne pri bohoslužbách) bolo pestovať v mladíkoch aj myšlienku plnej oddanosti svojej farnosti a ideu čnosti charakternosti ako veľmi dôležitých prvkov pri výchove mladého človeka.

Legio Angelica zohrala pozoruhodnú a dôležitú konsolidačnú úlohu aj pri formovaní slovenských miništrantov. Veď počas druhej svetovej vojny malo hnu-

zovanie kongresu vyšiel od saleziánov z Trnavy-Kopánky. Usporiadali ho diecézni a saleziánski klerici z Trnavy. Prišli naň miništranti takmer z celého Slovenska. Bolo ich v liturgickom rúchu vyše 600. Na Turíce ráno o 8.10 slúžil pre nich v Chráme sv. Mikuláša recitovanú sv. omšu J. E. Dr. Pavol Jantausch. Všetci pristúpili k sv. prijímaniu. Deň predtým sa vyspovedali po trnavských kostoloch. Niečo podobné v Chráme sv. Mikuláša ešte nebolo. Doobeda boli v malom seminári preteky v liturgických a náboženských vedomostiach. (Súťažiaci) boli rozdelení na tri skupiny podľa veku a vzdelania. Víťazi boli odmenení peknými knihami.

Popoludní išli všetci účastníci kongresu do saleziánskeho ústavu na Kopánku, kde sa zúčastnili na litániách, rozličných hrách a na divadelnom predstavení Malý hrdina z katakomb, ktoré zahrali kopánski miništranti. Hra dobre zapadla do kongresového programu. Veď sv. Tarzícus, hrdina drámy, bol miništrant, mučeník. Divadlo svojím dojímavým obsahom a pekným prednesom hlboko zaučinkovalo na nábožné duše miništrantského obecnstva.“

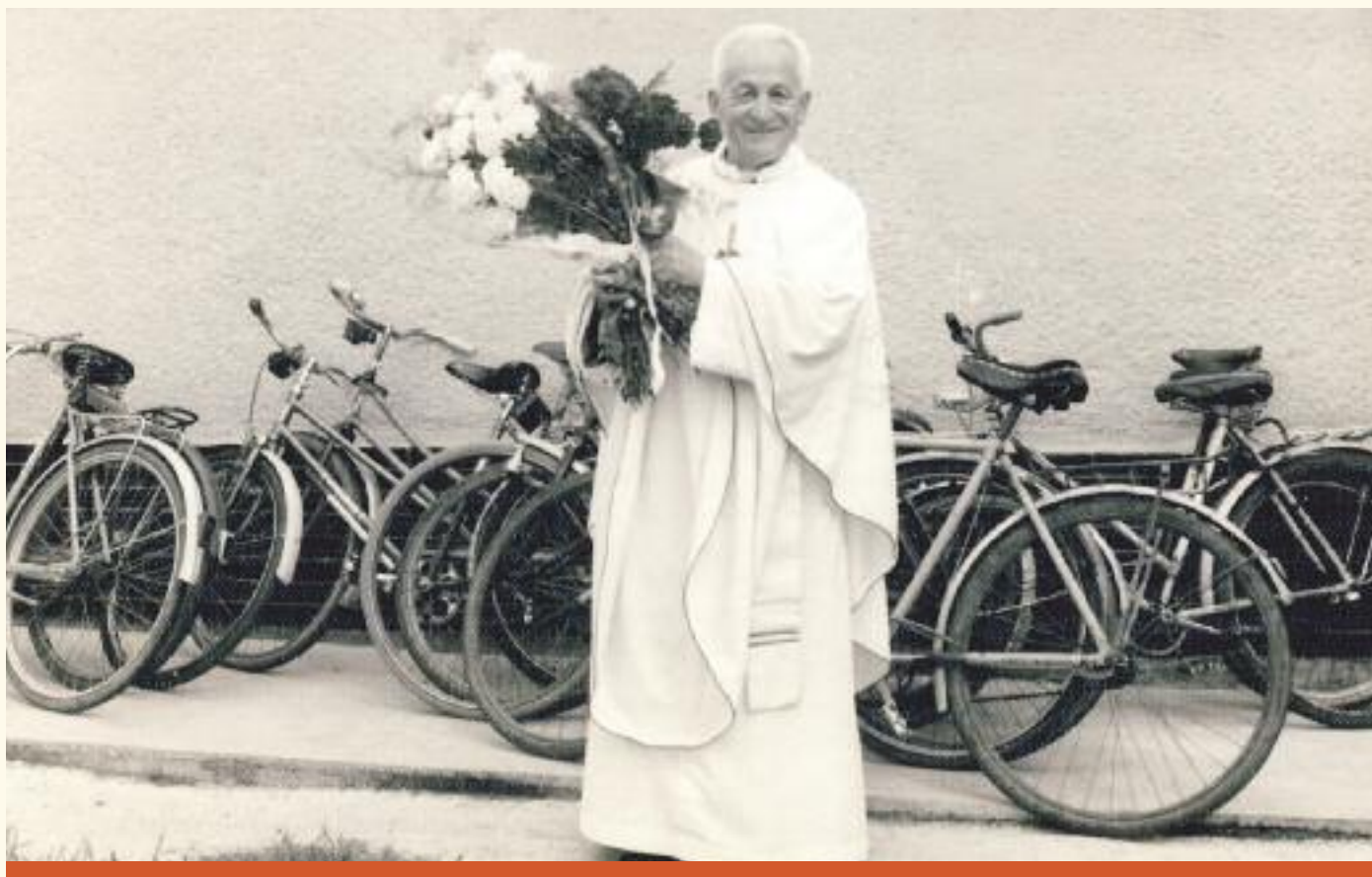
Don Anton Vácval je pozoruhodná, aj keď tak trochu zabudnutá postava slovenských saleziánskych dejín. Narodil sa 30. mája v 1908 v Ostraticiach ako štvrtý z jedenástich detí. Mal štyroch bratov a šesť sestier. V roku 1920 ako 12-ročný odišiel do saleziánskeho domu do Ríma, kde práve začínalo svoju činnosť prvé slovenské saleziánske dielo. Tu sa prvýkrát stretol aj s miništrantským hnutím Legio Angelica a v roku 1922 bol prijatý za jeho člena. V roku 1925 vstúpil do saleziánskeho noviciátu v Genzano pri Ríme. Po absolvovaní teologických štúdií v Lubľane, kde bol 7. júla 1935 vysvätený za kňaza, ho predstavený poslal na Slovensko. Najprv pôsobil v Šaštíne ako kaplán a kate-



Don Anton Vácval na audiencii u pápeža Pavla VI.

tie na Slovensku vyše 6 000 členov a zorganizovalo i niekoľko celoslovenských miništrantských stretnutí. Prvé sa konalo v roku 1944, ako o tom píše aj zachované saleziánske pramene.

„Na Turíce 28. a 29. mája 1944 bolo mesto Trnava svedkom nezvyčajnej slávnosti. Konal sa tu Prvý miništrantský kongres na Slovensku spojený so slávnosťou Panny Márie Pomocnice. Podnet na zorgani-



Don Anton Vácval pri oslave 80-tych narodenín

chéta, od roku 1939 v Hronskom Beňadiku, od 1941 v Trnave (na Kópánke), od 1945 v Michalovciach, od 1949 bol správcom farnosti v Jarov-

Do saleziánskych dejín sa zapísal predovšetkým ako horliteľ miništrantskej myšlienky.

ciach pri Bratislave, neskôr v Ardanovciach pri Topolčanoch a v Dedinke. Pre jeho horlivé pastoračné nasadenie mu v roku 1961 odňali štátny súhlas a poslali ho do výroby. V roku 1988 odišiel na odpočinok do Šurian, kde vypomáhal v pastorácii. Kvôli zdravotným ťažkostiam sa neskôr presťahoval do kňazského charitného domova v Pezinku, kde v jubilejnom roku 2000, dňa 6. februára, zomrel vo veku 92 rokov. Pochovaný je v rodnej obci, v Ostraticiach.

K výrazným osobnostným rysom dona Antona Vácvala popri skromnosti a nábožnosti patrila aj jeho neskutočná húževnatosť a neústupčivosť, s ktorou presadzoval svoje umelecké a náboženské postoje. Popri publicistickej činnosti – vyšli mu desiatky článkov s náboženskou tematikou – je autorom i niekoľkých životopisov. Azda najznámejší je životopis Žofie Bošňakovej – Žena hrdinka. Historický náčrt. Dielko dokončil v roku 1968; najprv sa knižočka rozširovala ako samizdat a vytlačena vyšla až v roku 1991. Napísal tiež ži-

votopis patróna miništrantov a mučeníka sv. Tarzícia: Malý hrdina z katakomb – sv. Tarzicius. Jeho ďalšie diela zostali iba v rukopise, napríklad Verná snúbenica – sv. Agneška a Zriedkavý hrdina – Tomáš Mórus.

Napísal aj niekoľko divadelných hier ako Mučeník Eucharistie, Mikuláš Šubič Zrínsky, Paduánsky divotvorca... Pre saleziánsku históriu je významné jeho dielo Začiatky slovenského saleziánskeho diela, v ktorom podal pomerne presný prehľad o vzniku a činnosti slovenského saleziánskeho

diela v Ríme. Používal autorskú skratku AMV.

Hoci don Vácval doteraz nedostal žiadnu umeleckú cenu ani in memoriam, do saleziánskych dejín sa popri historickej, publicistickej a divadelnej tvorbe zapísal predovšetkým ako horliteľ miništrantskej myšlienky. ■



Mladý don Vácval so svojimi miništrantmi zo združenia Legio Angelica

A potom prišla likvidačná jar

90 požehnaných rokov (3)

Autor: Andrej Paulíny SDB | Foto: archív saleziánov

Prvé likvidačné kroky komunistickej moci proti Cirkvi i proti saleziánom sa začali už na jar 1949. V máji tohto roku zatvoril štátny aparát saleziánsky dom v Michalovciach. Práve sa začínal deviatnik k Pomocnici kresťanov.

Prvá likvidácia – Michalovce

Don Štefan Fabera, vtedajší direktor domu v Michalovciach, spomína:

Dnes sa mala začať deväťdňová pobožnosť k Panne Márii Pomocnici. Čakali sme, že účastníkov bude i dvetisíc-tritisíc, mali prísť aj veriaci z okolia. Okolo ústavu aj na dvore sa nahromadilo veľké množstvo ľudí. Všetci boli nanajvýš pobúrení z prítomných milicionárov, nebezpečne to vrelo. V nasledujúcich hodinách som musel asi sedem ráz vyjsť medzi nich a tíšiť ich. Keď sa začalo stmievať, napätie pokračovalo. Do ústavu odrazu zavítali naši ľudoví misionári don Alojz Žemla a don Štefan Vlachovič. Kázali na misiách

bratovi som dal asi tridsaťtisíc korún. Ostatné peniaze som poslal po dôveryhodných chlapcoch istej mnohodetnej rodine.

Keď michalovskí chlapci, ktorí navštevovali naše denné oratórium, videli, čo sa deje, začali si obliekať športové úbory, brali športové zariadenia, preliezali ploty a odnášali ich domov. Ústav síce obklopovalo asi sto milicionárov, no chlapcom nebránili, pretože na zásah nemali nijaký príkaz.

Rozhorčení ľudia zatiaľ ostávali stáť na dvore i okolo ústavu a vôbec sa nehýbali.

Krvipreliatie sme nemohli riskovať, tak sme sa radšej rozhodli ustúpiť pred násilím a krivdou. Ja a spolu-bratia sme si začali baliť osobné veci. Bolo už po polnoci, keď sme nasadli do pripraveného autobusu. Kým sme nastupovali, ľudia ešte stáli okolo nás a dávali pozor, či nás votrelci nebudú biť.

Autobus nás viezol smerom na Slanské hory, na železničnú stanicu do Kysaku. Žandári, ktorí nás eskortovali, si vypili a cestou v autobuse pospali. V Kysaku nás nasadili na rýchlik do Trnavy. Na každej stanici, kde rýchlik zastal, som otvoril oblok a vykričal som, čo sa s nami stalo: „Včera v Michalovciach obsadili milicionári, vrahovia a zlodeji, ústav saleziánov. Nás saleziánov násilne odvliekli a neviem, čo nás čaká.“

Žandári, ktorí nás sprevádzali, nemali pre takýto prípad nijaké pokyny, tak ma nechali kričať. Šli s nami cez Trnavu až do nášho šaštínskeho domu. Potom sa vrátili späť do Michaloviec. Bol som na konci so silami.

Na druhý deň pricestoval do Šaštína z Bratislavy náš provinciál otec Jozef Bokor.

Dopodrobna som mu vyrozprával, ako to s nami bolo.



Saleziánski bohoslovci pri práci v parku vo Svätom Kríži nad Hronom

v ktorej obci na Zemplíne. Naším likvidátorom som povedal: „Pozrite! Vy ste tu pre mňa votrelci. Ja tu mám teraz ako hostí spolubratov, musím sa im venovať.“

Šli sme do jedálne. Keď si niečo zajedli, vybehol som do svojej spálne a pobral dokumenty, ktoré sme mali ešte v dome. Vzal som i peniaze a každému spolu-

Likvidácia v máji 1949 zasiahla aj ďalšie tri saleziánske domy – v Žiline, v Trnave na Ulici Jána Hollého a v Komárne. Podobné udalosti postihli aj vyše pätnásť iných rehoľných domov.

Akcia K – zničiť rehole!

Celú akciu K veľmi skryto a tajne pripravila tzv. cirkevná šestica v Ústrednom výbore Komunistickej strany Československa. Tvorili ju poprední funkcionári strany: Čepička, Kopecký, Fierlinger, Clementis, Hendrych a Široký.

Akcia sa začala o polnoci zo štvrtka 13. na piatok 14. apríla 1950. V tú noc zviezli saleziánov zo zvyšných domov, ktoré nám ostali po likvidácii štyroch domov v máji 1949, do Šaštína, ktorý sa premenil na koncentračný tábor slovenských saleziánov.

Za všetko vyberáme príklad, ako to vyzeralo vo Svätom Kríži nad Hronom, kde brali saleziánskych bohoslovcov. Už niekoľko dní predtým sa vedelo, že na poštovom úrade dostali rozkaz, aby služba pri telefóne ostala po celú noc. Zvečera sa ukázalo, že žandárske spojky boli neobyčajne činné v kontrolovaní ľudí. O polnoci dohučali pomaly, so zhasnutými svetlami štyri autobusy. Vystúpilo z nich asi dvesto žandárov a civilov. Jedna skupina zahla do záhrady, druhá do susedného dvora, tretia sa uberala smerom ku vchodu. Žandári obkolesili saleziánsky dom a búchali na bránu. Kým sa vrátnik stihol obliecť, vyvalili bránu a sto ozbrojencov sa vovalilo do ústavu. Svietili si lampášmi a v rukách mali pušky s hlavňami otočenými k zemi a smerom vpred. Keď drsní milicionári vošli do spálne, na ich nemalé prekvapenie našli v každej izbe pri posteli stáť mladého bohoslovca s ružencom v ruke.

Všetkých nahnali do veľkej miestnosti, kde čítali meno za menom. Vyvolaní mali prejsť na opačnú stranu miestnosti. Ktorýsi milicionár začal nadávať, hrešiť a nešetril ani kopancami a za-



Český kardinál Štěpán Trochta na kňazskej vysviacke saleziánov v roku 1948 vo Svätom Kríži nad Hronom

uchami. Iný o chvíľu vohnal do miestnosti direktora dona Františka Valábka. Dvaja milicionári priskočili hneď k nemu, pažbami ho búchali do chrbta a sácali ho k dverám. Don Valábek sa trochu poblednutý naposledy obrátil k spolubratom a začal spievať Kristus Víťaz, Kristus Kráľ náš! Miestnosť hučala spevom, no milicionári sa vrhli na bohoslovcov, fackovali ich a kričali: „Prestaňte spievať! Myslíte si, že vám to pomôže?! Budete ticho!? Vy lumpi a zbojníci! Však vás my naučíme!“

Potom prečítali vládne nariadenie, že rehoľníci majú byť prevezení, keďže sa na základe nedávneho procesu

v Prahe zistilo, že rehole sa zaoberajú špionážou a vlastizradnou činnosťou. Žandári dali saleziánom desať minút na zbalenie osobných vecí. Spolubratia prešli nenápadne po skupinkách do kaplnky, kde prijali Eucharistiu, a podarilo sa im pobaliť aj bohoslužobné predmety. Pomodlili sa Zdravasť a žehnali sa krížom na cestu do neznáma.

Boli štyri hodiny ráno 14. apríla 1950. Autobusy odviezli mladých saleziánskych bohoslovcov zo Svätého Kríža nad Hronom do Šaštína. Tam sa postupne postretali takmer všetci saleziáni z celého Slovenska. ■



Bratislava-Trnávka – ľudia vychádzajú po svätej omši z kostola

250. výročie posviacky Baziliky Sedembolestnej Panny Márie v Šaštíne

Hriešnici putujú, aby im Matka pomohla k svätosti

Spracoval: rhsdb | Foto: bazilika.sk

V šaštínskej Bazilike Sedembolestnej je čo obdivovať. To miesto si zvolilo nebo, aby tam prichádzali hriešnici a prijali pomoc na ceste k svätosti. Spomedzi tých, čo putovali k Sedembolestnej, máme už dnes aj svätca, blahoslavenú aj Božieho sluhu. Ježišova matka vedie svoje deti k svätosti.



V roku 1924, keď do Šaštína prišli saleziáni, boli púte utlmené. Spôsobila to prvá svetová vojna. No don Bosco mal vždy veľkú úctu k Panne Márii a jeho slovenskí synovia úctu k Sedembolestnej znovu prebudili. O niekoľko desiatok rokov, v prvej polovici 20. storočia, prišlo do Šaštína ročne vyše dvesto organizovaných pútí.

Medzi pútnikov, ktorí sa prichádzali modliť v čase komunizmu, sa zaradila aj dnes už blahoslavená Matka Terézia. Písal sa 6. jún 1987. V rámci svojej návštevy Slovenska putovala táto žena z Kalkaty – nositeľka Nobelovej ceny za mier a zakladateľka sestier milosrdnej lásky – aj do Šaštína. Prišla sa modliť ako jedna z mnohých z Indie až na malé Slovensko, do Šaštína.

Najvznešenejší pútnik a dnes svätiec Ján Pavol II. prišiel k Sedembolestnej ako mariánsky ctiteľ 1. júla 1995 počas svojej druhej apoštolskej cesty na Slovensko. Už pri prvej návšteve

v roku 1990 zakrúžila helikoptéra, ktorou letel z Olomouca do Bratislavy, na jeho žiadosť trikrát nad šaštínskou bazilikou.

V ten pamätný júlový deň dnes už svätý pápež Ján Pavol II. pri homílii vyše štyristotisíc pútnikom povedal: „Čo predstavuje táto šaštínska svätýňa, ak nie skutočnosť, že Panna Mária, matka Slovákov, býva v tomto jedinečnom dome, v ktorom sa všetci synovia a dcéry vášho národa cítia ako v matkinom dome? Tu Panna Mária, Kristova matka, chce byť pre vás matkou. Chce, aby ste boli voči nej veľmi úprimní a jednoduchí.“

Jedným z „našich“ hriešnikov, ktorých Matka sprevádzala k svätosti, je aj don Titus Zeman, Boží sluha, salezián s povestou mučeníka. Narodil sa vo farnosti Sedembolestnej vo Vajnorochoch pri Bratislave a v Šaštíne pri svojej nebeskej matke študoval a dozrieval pre reholné a kňazské povolanie.

„Počnúc rokom 1732 sa pri trojhranej kaplnke v Šaštíne začali desaťtisíce ubolených ľudí stretať s bolestnou Matkou. Od roku 1564 (keď zhotovili sochu) ich boli vari milióny. Myslíte si, že tých skúšaných ľudí je dnes menej?“ Tieto slová napísal bývalý provinciál saleziánov don Ernest Macák vo svojej knihe Naša Sedembolestná Matka. Sú aktuálnym pozvaním putovať. ■

Sedem bolestí Panny Márie

3. Strata dvanásťročného Ježiša v chráme (Lk 2, 40 – 52)

4. Stretnutie s Ježišom na krížovej ceste (Lk 23, 26 – 31)

Keď bude Panna Mária po rokoch hľadať Ježiša znova, tentoraz medzi rozvášneným davom lemujúcim Golgotu, bude cítiť mnohonásobne väčšiu bolesť, beznádej a strach. No vďaka skúške, ktorou prešla pri hľadaní dvanásťročného Ježiša, sa v ten deň už nebude pýtať: „Syn môj, prečo? Prečo toľké utrpenie?“ Bude poslušne ako Ježiš stáť pod krížom a plniť vôľu Otca. Bude naplno prežívať, že aj keď je Ježiš Synom človeka, je v prvom rade Synom Božím. Že jeho pokrmom je plniť vôľu toho, ktorý ho poslal, a dokončiť jeho dielo (Jn 4, 34).

Na rozdiel od Ježiša nám sa občas stáva, že zabudneme, či synovia a dcéry sme, či vôľu máme v živote plniť. Zo všetkého najradšej plníme vlastnú vôľu. Podľa okolností sa podriaďujeme vôli rodičov, partnerov, detí, zamestnávateľov, autorít... Svoju identitu nestratíme len vtedy, ak budeme môcť rovnako ako malý Ježiš povedať: „Nevedeli ste, že mám byť tam, kde ide o môjho Otca?“

/brat/

Programy pútí v Šaštíne nájdete na www.bazilika.sk.

Slová pre život

od Svätého Otca Františka

O nádeji

Iba v Pánovi je naša pevná nádej. Ostatné istoty sú nanič, nezachránia nás, nedávajú nám život ani radosť. A hoci to vieme, radi sa spoliehame sami na seba, na nejakého priateľa či ideológiu a Pán je tak trochu bokom. Kto sa uzavrie sám do seba, je „bez horizontov, bez otvorených dverí, bez okien“ a takýto človek „nedosiahne spásu, lebo nemôže spasíť sám seba“.

O pokore

„Kresťanská pokora nie je cnosť, ktorá hovorí: ‚Ja som nanič‘ a ukrýva tam hrdosť! Kresťanská pokora hovorí pravdu: ‚Som hriešnik, som hriešnica.‘ Hovoriť pravdu: toto je pravda o nás. Ale jestvuje aj iná pravda: Boh nás zachráni. Ale zachráni nás, keď sme vydedencami, nespasí nás v našom zabezpečení. Prosme o milosť, aby sme mali túto múdrosť vydedencov, milosť pokory, aby sme dosiahli Pánovu spásu.“

Foto: fotopedia.com



O evanjeliu

Je dobré mať malé evanjelium, maličké a nosiť ho so sebou vo vrecku, v taške a prečítať si z neho malý úsek v hocakej chvíli dňa. V hociktorom momente dňa vyberiem z vrečka evanjelium a kúsok si prečítam, malý kúsoček. Tam je Ježiš, ktorý k nám hovorí, v evanjeliu!

Poznajme dona Bosca cez večerné slovko

Nádej – Prázdny raj?

„Hovorieval nám: ‚Odvahu, nebojte sa, Božie milosrdenstvo je nekonečné. Myslíte si, že Pán stvoril raj na to, aby ho nechal prázdny? Nezabúdajte však, že pre nebo sa treba obetovať.‘ Inokedy nám hovorieval: ‚Akou útechou je ten náš Otče náš, ktorý sa modlíme ráno a večer, aké príjemné je myslieť na to, že v nebi máme Otca, ktorý na nás myslí!‘ (...) Keď v roku 1860 došlo k prvému prenasledovaniu v dôsledku revolúcie, don Bosco nestratil odvahu. Naopak, zdalo sa, že jej má zo dňa na deň viac. Hovoril: ‚Nebojte sa, Pán nás neopustí. Naša skromná Spoločnosť saleziánov bude s jeho pomocou napredovať.‘“
(don Francesco Cerruti)

Známe príslovie hovorí, že „peklo je vydláždené dobrými predsavzatiami“, ktoré zostali len dobrými predsavzatiami, ktoré sa nezrealizovali, lebo niekto sa nechcel obetovať. Na druhej strane dnešný život učí, že všetko niečo stojí. Ak nie peniaze, určite plány, energiu, úsilie, čas a vytrvalosť. Dobrú noc!

Láska k blížnemu – Jedného dňa na Pádskej ulici

„Jedného dňa don Bosco uvidel na Pádskej ulici mladučkého murárskeho učňa, ktorý spadol a zranil sa. Pribehol k nemu a dal ho ošetriť v neďalekej lekárni. Opýtal sa ho, kde bývajú jeho rodičia. Chlapec však nebol z Turína. Don Bosco si ho privie-

dol domov, vyliečil ho, a keď zistil, že chlapec je bystrý, dal ho študovať. Ten chlapec sa volal Germano Candido. Vďaka láskavosti dona Bosca sa stal profesorom umeleckej literatúry a štátnym školským inšpektorom mesta Ivrea. To mi povedal sám profesor Germano, ktorý sa neostýchal verejne hovoriť o láskavosti dona Bosca.“
(don Giulio Barberis)

Podobenstvo o milosrdnom samaritánovi sa opakuje v devätnástom storočí rovnako ako dnes. Vyžaduje si pozorné oči, aby sme videli potreby blížneho, a silu vôle, aby sme mu pomohli.
Dobrú noc!

Ďakujeme vám, naši dobrodinci!

Kto sa srdečne zapája do diela dona Bosca, toho Panna Mária Pomocnica s veľkou radosťou zahŕňa potrebnými milosťami.

Všetkým vám, našim dobrodincom, ktorí svojimi finančnými príspevkami, obetami a modlitbami podporujete saleziánske dielo na Slovensku i časopis Don Bosco dnes, vyjadrujeme úprimnú vďačnosť a uistíme vás o modlitbách.

Duchovne sa s vami spájame každú sobotu, keď za vás slúžime svätú omšu, a pamätáme na vás v modlitbe. Nech vám Panna Mária Pomocnica udelí s veľkou radosťou svoje štedré milosti!

